

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Bakalářská práce

Regionální identita obyvatel mikroregionu Jemnice

Vypracovala: Barbora Kratochvílová
Vedoucí práce: doc. RNDr. Stanislav Kraft PhD.

České Budějovice 2018

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne.....

.....

Barbora Kratochvílová

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. RNDr. Stanislavu Kraftovi PhD. za vedení mé bakalářské práce. Především za jeho cenné rady, připomínky a vstřícnost při tvorbě této bakalářské práce.

KRATOCHVÍLOVÁ, B. (2018): Regionální identita obyvatel mikroregionu Jemnice. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, České Budějovice, 52 s.

Abstrakt

Tato bakalářská práce zkoumá míru regionální identity obyvatel mikroregionu Jemnice. Zájmové území bylo vybráno na základě jeho specifické geografické polohy. První část práce je věnována vymezení a charakteristice stěžejních pojmů jako je region, percepce geografického prostoru a regionální identita. Praktická část se opírá o provedené dotazníkové šetření a je v ní provedena analýza získaných dat. V rámci šetření byla zkoumána sounáležitost občanů s jednotlivými hierarchickými úrovněmi administrativních jednotek, patriotismus, náchylnost k migraci nebo například vymezení mikroregionu obyvateli. V rámci zájmové oblasti byla zjištěna převažující národní identita, kterou následovala identita regionální.

Klíčová slova:

Regionální identita, identita regionu, percepce geografického prostoru

KRATOCHVÍLOVÁ, B. (2018): Regional identity of the inhabitants of the microregion of Jemnice. Bachelor Thesis, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Education, Department of Geography, České Budějovice, 52 p.

Abstract

This bachelor thesis examines the degree of regional identity of the inhabitants of the micro-region of Jemnice. The area of interest was chosen based on its specific geographic location. The first part is devoted to the definition and characterization of key concepts such as the region, the perception of geographic space and its regional identity. The practical part of the thesis is based on a questionnaire survey and an analysis of the obtained data was carried out. In the framework of the survey, the citizens were consulted within individual hierarchical levels of administrative units, patriotism, their susceptibility to migration and / or, for example, the demarcation of the micro-region by the population. Within the interest area, the prevailing national identity was identified, followed by a regional identity.

Keywords:

Regional identity, identity of the region, perception

Obsah

1. ÚVOD	7
1. 1. Cíle práce a hypotézy	8
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	10
2. 1. Region	10
2. 2. Percepce geografického prostoru	14
2. 3. Regionální identita	16
3. METODIKA	21
4. VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	23
5. CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	27
6. ANALÝZA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	29
6. 1. Příslušnost obcí mikroregionu k vyššímu územnímu celku.....	29
6. 2. Příslušnost obyvatel mikroregionu k vyššímu územnímu celku.....	31
6. 3. Patriotismus.....	33
6. 4. Spjatost obyvatel mikroregionu s územními celky různého měřítka	36
6. 5. Migrace.....	39
6. 6. Vztah k městům v blízkosti mikroregionu	42
6. 7. Vymezení území mikroregionu dle zakreslení respondentů	44
7. ZÁVĚR	46
8. LITERATURA	48
9. SEZNAM ONRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A PŘÍLOH	51

1. Úvod

Bakalářská práce nesoucí název „Regionální identita obyvatel mikroregionu Jemnice“ se věnuje problematice regionální identity, patriotství a sounáležitosti obyvatel s vybraným regionem. Regionální identita je tématem kulturní a regionální geografie. Zabývá se především regiony příhraničními, tradičními, které například nejsou administrativně vymezeny nebo regiony na pomezí dvou administrativních celků různé hierarchické úrovně. Důležitým faktorem je povědomí obyvatel o regionu. Můžeme hovořit o povědomí obyvatel uvnitř regionu ale i o tom, jak je region vnímán ze strany vnější. Toto povědomí je v člověku utvářeno již od narození. Utváříme si vztahy k různým místům. Mohou to být vztahy jak kladné, tak i záporné. Pokud je k místu utvářen kladný vztah, lze poté předpokládat, že sounáležitost s tímto místem bude mnohem větší a intenzivnější. Ovšem i k záporně vnímaným místům je vázáná sounáležitost.

Jako zájmové území byla zvolena administrativní jednotka POÚ Jemnice. Vybrané území leží v nejjihnější části kraje Vysočina a lze ho tak považovat za periferii tohoto kraje i České republiky, jelikož se nachází nedaleko rakouských hranic. Celkově je poloha mikroregionu specifická. Region, jak již bylo zmíněno, leží v kraji Vysočina a obklopuje ho kraj Jihočeský a Jihomoravský. Historicky je zájmové území součástí Moravy. Právě díky poloze regionu lze předpokládat, že regionální identita se zde může značně lišit. V rámci této práce bylo zjišťováno, do jaké míry se cítí být obyvatelé mikroregionu Jemnice s územím spjatí, zda se považují za patrioty, jejich spjatost s územními celky různé hierarchické úrovně nebo zda uvažují o vystěhování se z regionu.

Práce byla rozdělena na několik částí. Za jednu ze stěžejních částí práce je považována kapitola 3. Zde dojde k vymezení nejdůležitějších pojmů, které jsou s problematikou regionální identity úzce spjaté a objevují se v rámci praktické části, proto je nezbytné je definovat a vysvětlit. Prostudování předních českých i zahraničních prací, které se problematikou zabývají, bylo nezbytné pro pochopení problematiky regionální identity. Další stěžejní částí je vymezení a charakteristika zájmového území. Zde je krátce nastíněno, kde se zájmové území nachází a co je pro něj typické. Nejdůležitější je ovšem analýza dat z dotazníkového šetření, které se věnuje kapitola 6. Zde jsou srovnána data jak celkově, tak v rámci různých subkategorií.

1.1. Cíle práce a hypotézy

V rámci bakalářské práce je stanoveno několik cílů. Prvním cílem bakalářské práce je prostudování literatury zabývající se pojmy region, percepce geografického prostoru a regionální identita, které se později objevují i v praktické části práce. Cílem je především pojmy definovat a jejich prostřednictvím se seznámit s problematikou regionální identity.

V rámci bakalářské práce bylo provedeno v lednu 2018 dotazníkové šetření, prostřednictvím kterého došlo k zajištění primárních „měkkých“ dat. Respondenty byli obyvatelé zájmového území, ale i obyvatelé obcí, kteří cítí jistou sounáležitost s tímto mikroregionem. Dotazníkové šetření bylo stěžejní pro naplnění druhého a třetího cíle bakalářské práce. Jako druhý, stěžejní, cíl práce bylo stanoveno provést analýzu dat z dotazníků a zjistit tak míru regionální identity ve sledovaném území. Důraz byl kladen především na zjištění příslušnosti obyvatel a obcí, ve kterých respondenti žijí, k historickým zemím, míry sounáležitosti s různými úrovněmi administrativních celků a mnohé další aspekty, které vypovídají o míře regionální identity. Dotazníky byly vyhodnoceny primárně jako celek a posléze dle stanovených věkových kategorií, úrovně dosaženého vzdělání a dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci mikroregionu. Třetím cílem bakalářské práce je srovnání míry sounáležitosti kategorie „do 15 let“ s kategorií „65 a více let“, především pak srovnání míry sounáležitosti s krajem Vysočina v rámci těchto dvou kategorií. Lze se domnívat, že míra identity a sounáležitost s regionem se v rámci těchto dvou kategorií bude lišit. Zatímco u respondentů kategorie „do 15 let“, kteří se již narodili v kraji Vysočina lze předpokládat, že s krajem budou více spjati a lépe se s ním identifikovat., tak u respondentů kategorie „65 a více let“ lze předpokládat větší sounáležitost s regionem a Moravou. Obecně starší lidé se mnohem hůř identifikují s čímkoliv novým/nově vzniklým.

Stanoveno bylo také několik předpokladů, které byly během práce potvrzeny nebo naopak vyvráceny. Vzhledem k trendům současné doby, kdy města nabízí mnoho služeb, vyžití, pracovních příležitostí, možností vzdělání a dalších aktivit, které vyhledává především mladá a střední generace, lze předpokládat, že právě tyto věkové kategorie budou náchylnější k migraci, jelikož tyto možnosti nabízí především okresní a ve větší míře krajská města, přičemž v našem zájmovém území ani blízkém okolí se

žádné takové město nenachází. Lze se také domnívat, že mezi respondenty bude u otázky č. 6 a 7 velmi nízký podíl odpovědí A (Čech/českou), jelikož se historicky celý region řadí k Moravě a administrativně náleží kraji Vysočina.

Cíle práce se opírají o následující hypotézy:

1) Chromý (2003) ve své práci uvádí, že u regionů, které jsou v současné době součástí nově vzniklých krajů, se můžeme setkat s tím, že historické hranice jsou nadále v myslích obyvatel. Můžeme tedy předpokládat, že značná část obyvatel mikroregionu Jemnice, která je i nadále regionem moravským, avšak v současné době již součástí nově vzniklého kraje Vysočina, se bude nadále ztotožňovat s Moravou nikoliv s krajem Vysočina.

2) Roubal (2003) uvádí, že mladší až střední generace se ztotožňuje lépe se vším novým, vytváří si silnější vazby k místu, kde žije a utváří si tak hlubší vztah ke svému regionu. Lze se proto domnívat, že u mladší generace bude mnohem silnější pouto ke kraji Vysočina, než u generace starší.

2. Teoretická východiska práce

Následující kapitola je věnována vymezení hlavních pojmů, které jsou stěžejní pro pochopení problematiky regionální identity. Prostudování příslušné literatury a pochopení problematiky bylo nezbytné pro správné zpracování praktické části. Postupně jsou charakterizovány pojmy region, percepce a v poslední podkapitole samotný pojem regionální identita.

2.1. Region

Jedním z klíčových pojmů, který je úzce spjatý s regionální geografíí je region. K místu (regionu) si člověk utváří různé vztahy a s různými regiony jej pojí různé vzpomínky. Je proto nezbytné pojem region definovat a krátce se zabývat problematikou regionální geografie.

Vývoj pojetí regionu

Region je základním geografickým konceptem vycházejícím z hlavního a nejobecnějšího objektu, kterým se geografie zabývá – planeta Země. Význam pojetí tohoto termínu se od svých počátků, které najdeme již v antice, neustále měnil. Původně geografický koncept převzaly i další vědní obory – regionální věda, prostorová ekonomie, prostorová sociologie aj. (Klapka, Tonev 2008). Ačkoliv je termín „region“ používán po dlouhá staletí, tak do dnešní doby není odborníky stanovena jednotná definice a tento pojem je tak užíván v různém smyslu (Wokoun 2008). Původ slova pochází z latinského „regere“, neboli ovládat a odtud vzniklo slovo „regio“, které můžeme přeložit jako království, krajina nebo politické území (Klapka, Tonev 2008). Jako příklad lze uvést definici S. Pawlowského: „Geografickou krajinou nazýváme systém všech substancí a jevů geografických, které vyplňují určitý geografický prostor a dovolují rozlišit jeden prostor od druhého“ (Wokoun 2008, s. 66).

Do 19. století se geografie zabývala především popisem regionů, což vychází i z jejího řeckého názvu, dále popisovala obyvatele těchto regionů, jejich kulturu a zvyky. Neustále byla objevována a dobývána nová území, která bylo třeba popsat. V 19. století byl prosazován především deterministický přístup k regionu. Z geografů zde můžeme zmínit např. Alexandra von Humboldta nebo Karla Rittera. Na přelomu 19. a 20. století se deterministické pojetí regionu odklonilo k tzv. posibilistickému pojetí. Region byl vnímán komplexně. Byl výsledkem vzájemného působení fyzickogeografických a sociálněgeografických charakteristik. Zasloužil se o to především francouzský geograf

Paul Vidal de la Blache, který region vnímal jako „oblast, kde se větší počet lidí přizpůsobí společné existenci.“ Geografové se soustředili na jedinečné a specifické znaky jednotlivých regionů, které je nějak vystihují a zároveň je odlišují. Jejich pojetí tedy bylo i značně idiografické (Klapka, Tonev 2008). Dalším významným představitelem je Christaller a jeho teorie centrálních míst, která má pro geografii i koncepci regionu zásadní význam (Wokoun 2008).

V současné době můžeme region definovat jako část geografické sféry, která je výsledkem prostorové či územní diferenciací geografické sféry a lze pro něj užít termín prostorová jednotka. Souhrnně dle různých definic tedy můžeme konstatovat, že regiony se od sebe navzájem liší, vymezují se podle různých kritérií a je větší než konkrétní místo, ale menší než celá zájmová oblast (Klapka, Tonev 2008). Chromý (2008) říká, že region se v současné době popisuje velmi často tak, jako tomu bylo i v minulosti. Popisujeme ho jako pravé a přirozené společenství se společnými zájmy, historií, identitou, kulturou atd. Je zdůrazňována jeho unikátnost a specifika ve smyslu „my“ a „oni“.

Typologie regionu

Podle Ježka (2008) je typologizace regionů možná podle mnoha kritérií, kdy většina z nich kombinuje tři aspekty: koncepce prostoru, velikost a věcný obsah. Podle německého geografa H. H. Blotevogela (cit. v Ježek 2008, s. 282-283) rozlišujeme následující typy regionů:

- Reálné (analytické) regiony, které slouží k vědeckému poznání. Je možné je konstruovat na základě účelu, kterému by měly sloužit, nebo na základě teorie, ze které vycházejí. Rozlišovány jsou zde dva typy. První jsou jednoznačně lokalizovatelné regiony (různé přírodní jednotky) a druhým typem jsou regiony funkční (krajina, oblast trhu práce, městský region atd.).
- Regiony vymezené lidskými aktivitami a činnostmi. Tento typ vzniká prostřednictvím každodenního jednání jak jedince, tak i kolektivu. Příkladem může být oblast územní působnosti regionálních médií, územně plánovací regiony anebo území dobrovolných svazků obcí a měst.
- Regiony, které jsou jako regiony vnímány, nebo se s nimi aktéři identifikují (identifikační regiony). Jako příklad můžeme uvést regiony osobní nebo společenské identity (pocit sounáležitosti) anebo regiony jako oblast působnosti politického jednání.

Struktura regionu

Důležitou vlastností regionů je jejich struktura. Dle struktury můžeme regiony rozlišit na dva typy. Prvním typem je region homogenní, který vymezujeme na základě shody, nalzáme zde stejné vlastnosti na celém území. Heterogenní, nebo také nodální regiony jsou funkčně jednotné, ale mají nestejnoroďé vlastnosti (Wokoun 2008).

Homogenní regiony

Homogenním regionem nazýváme území, pro které platí vybrané kritérium na celé ploše území. Tímto kritériem může být jak fyzickogeografický, tak humánně geografický prvek (jev, znak), jehož prostřednictvím je region vymezen. Podle své vnitřní homogenity dostal tento typ regionů i svůj název. Nikdy však nemůžeme hovořit o absolutní homogenitě regionů a to především z důvodu heterogenního a rozmanitého charakteru geografické sféry. Proto je využíván pojem „relativně (či geneticky) homogenní region. Homogenita regionu klesá, pokud vzrůstá hierarchická úroveň regionu, nebo vzrůstá počet kritérií, podle kterých je region vymezen. Pokud je region vymezen dle více kritérií, můžeme ho dále členit na jádrovou oblast a ostatní oblasti, kdy v jádrové oblasti jsou splněna veškerá kritéria, zatímco v ostatních oblastech platí jen některá. S homogenním typem regionů se můžeme nejčastěji setkat ve fyzické geografii, kde se využívají k vymezení například geologických, klimatických či biogeografických prostorových jednotek. Setkat se s nimi můžeme i v rámci humánní geografie. Jedná se především o politické či administrativní celky, regiony dle náboženství, národnosti obyvatelstva, členění regionů dle zemědělské produkce a další. Jak již bylo uvedeno, regiony jsou vymezeny na základě jednoho stejného kritéria, ale není vyloučeno, aby byly vymezeny i na základě více kritérií, která spolu musí však úzce souviset (Klapka, Tonev 2008).

U homogenních regionů pro nás není důležitá jejich vnitřní struktura, ale hranice. Máme dva typy hranic oddělující jednotlivé regiony. Hranice ostré najdeme především u humánněgeografických regionů a u člověkem výrazně ovlivněných fyzickogeografických regionů. Hranice rozvolněné (tzv. hraniční zóny) nacházíme většinou v člověkem neovlivněné či málo ovlivněné přírodě (Klapka, Tonev 2008, s. 384).

Nodální regiony

Nodální regiony vymezujeme dle funkčních vztahů v území, které se uskutečňují v horizontálním směru. Tyto regiony vycházejí z polarizace prostoru. Většinou je nodální region tvořen plochou kolem většího sídla, která je k němu vázána z hlediska prostorové organizace. Základ regionu tvoří jádro (nodus, středisko). Jádro je obklopeno zázemím, se kterým má velmi úzké vazby. Strukturu regionu pak doplňuje semiperiferní a periferní území regionu (Klapka, Tonev 2008).

Nodální regiony jsou založeny na vazbách a interakcích mezi jádrem a zázemím regionu. Můžeme tedy sledovat intenzitu vazeb v rámci vymezeného regionu. Regionalizační kritéria mohou mít různý charakter (produkční/spotřební, administrativní/obslužný). Tyto regiony jsou vnitřně heterogenní (Klapka, Tonev 2008). S nodálními regiony se častěji setkáme v humánní geografii. Jako příklad můžeme uvést tzv. spádové regiony. U těchto spádových regionů můžeme vymezit oblasti, ze kterých lidé dojíždí za prací do jádra regionu, nebo do škol, a službami. Hranice těchto regionů končí tam, kde mizí, nebo slábnou vazby se sledovaným jádrem (Wokoun 2008).

U nodálních regionů je vnitřní struktura mnohem výraznější než u těch homogenních. Nodální region, jak již bylo výše uvedeno, je tvořen především jádrem a zázemím regionu. Sledované geografické jevy různé povahy se soustředí v především jádře a v ostatních částech jsou postupně rozptýleny. Z hlediska vnitřní struktury nodálního regionu pak můžeme, na základě intenzity vztahů mezi jádrem a jeho zázemím, vymezit následující části regionu (Klapka, Tonev 2008):

- Jádro regionu (nodus)
- Zázemí jádra
- Semiperiferní oblasti
- Periferní oblasti

Jádro regionu má většinou městský charakter. Slouží jako středisko prostorové organizace regionu a sbíhají se v něm vazby různého charakteru. Jádro regionu je obklopeno zázemím, které je s jádrem velmi úzce spjato a má s ním ty nejtěsnější vazby. U periferní a semiperiferních oblastí dochází k poklesu intenzity vazeb s jádrem, může dojít i k navázání silnějších vazeb s vedlejším (menším) jádrem, které je blíže. Právě kvůli vzdálenosti od jádra dochází k poklesu intenzity vazeb s periferními oblastmi (Wokoun 2008).

2.2. Percepce geografického prostoru

Tato kapitola se zabývá vnímáním, neboli percepcí, geografického prostoru člověkem. Vnímání prostoru člověkem je nezbytné pro utvoření si vztahu k nějakému území/regionu. Prostřednictvím těchto vztahů, ať už pozitivních, či negativních se utváří u lidí regionální identita a sounáležitost s regionem, která je stěžejním tématem bakalářské práce. Pro správné pochopení problematiky je tedy nezbytné percepci geografického prostoru v rámci teoretické části práce definovat.

Prostor a jeho vnímání jsou součástí moderní geografické disciplíny, behaviorální geografie. Behaviorální geografie se zabývá otázkami prostorového chování člověka a chování člověka v prostoru. Prostorové chování nám říká to, jak člověk jedná v každodenních situacích, zatímco chování v prostoru se zaměřuje na příčiny uvedeného prostorového chování. Během svého života poznáváme prostor, ve kterém žijeme a pohybujeme se. Vytváříme si na prostor, který nás obklopuje svůj vlastní názor, s různými místy nás pojí subjektivní vztahy. Názory se však během života mohou měnit a vyvíjet. V těchto představách se promítají rozdílné hodnoty a potřeby každého z nás. Každý jedinec má ve své mysli mapu světa, který zná, ale nenajdeme dva jedince, kteří by měli mapu stejnou. Tyto mapy jsou označovány jako kognitivní. Kognitivní mapa kartograficky vyjadřuje subjektivní vnímání prostoru a světa kolem nás (Siwek 2011).

Podle Hejnové (2007) se krajinný ráz skládá z jednotlivých funkčních ploch, které tvoří mozaiku prostoru a drobných staveb v krajině. Jedná se tedy o výsledek interakce mezi člověkem a přírodou, která podmiňuje formování identifikace s daným územím. Své životní milníky a fáze máme téměř vždy spojené s nějakým místem. Někde jsme se narodili, někde trávili dětství, jinde zase potkali naši první lásku, chodili do školy. Někdy tyto životní události spojuje jen několik málo míst, jindy zase máme každý životní milník spojen místem jiným. Lidé nejsou stejní, proto se i k vnímání prostoru staví jinak. (Siwek 2011). „Kromě prostorového vyjádření je nutné brát v úvahu v rámci geografického vnímání místa i jeho vývoj, resp. čas. Paměť krajiny tak sehrává klíčovou úlohu, která vypovídá o vývoji vztahu společnosti k historickým, kulturním a přírodním hodnotám, vytvářejícím nedílný celek. Může nabýt jak hmotné povahy (např. geologická, geomorfologická, biologická), tak i povahy pocitové (kultura, pověsti, místní názvy)“ (Hejnová 2007, s. 9).

Vnímání prostoru je také důležitým faktorem při vyhodnocování kvality života člověka. Člověk vychází při hodnocení ze dvou koncepcí- z objektivního hodnocení

prostředí, kde člověk pracuje, žije a tráví volný čas, druhá vychází ze subjektivního vnímání a hodnocení životních podmínek. Na subjektivní vnímání má vliv věk, příjem, vzdělání, zdravotní stav a další faktory (Ira 2005). Siwek (2011) definuje percepci geografického prostoru jako obraz okolního světa, který si každý člověk vytváří ve svém vědomí, svým jedinečným způsobem a na základě zkušeností v podobě mentální mapy.

Jak již bylo zmíněno, každý člověk je jiný a jinak vnímá prostor kolem sebe. Americký geograf Donald W. Meinig (1979, cit. v Siwek 2011, s. 77) nadefinoval 10 způsobů, kterými se člověk může dívat na jednu a tutéž krajinu. Ačkoliv je toto členění značně subjektivní, tak je užíváno jako názorný příklad. Jsou to následující způsoby:

- Krajina jako přírodní výtvar
- Krajina jako prostředí
- Krajina jako výtvar člověka
- Krajina jako systém
- Krajina jako problém
- Krajina jako bohatství
- Krajina jako ideologie
- Krajina jako historie
- Krajina jako místo
- Krajina jako estetická hodnota.

Musíme mít neustále na paměti, že když se v prostoru snažíme najít např. krásu, tak zde jsou i jiné prvky – příroda, historie aj. Pokud se setkáme s problémem, že okolní prostředí je chudé na orientační prvky, jsme nuceni si všimnout i nepatrných z nich. V opačném případě, kdy máme k dispozici prvků příliš mnoho, tak může být naše orientace rovněž znesnadněna (Siwek 2011).

K percepci geografického prostoru neodmyslitelně patří i pojem „mentální mapa.“ Tyto mapy jsou po celý život doplňované, zpřesňované, ale i zapomínané a deformované. Opět se odvíjí od subjektivního vnímání okolí každého jednotlivce. Vyjadřuje to, co je pro každého člověka v jeho okolí důležité. Každý z nás si tak tvoří subjektivní obraz svého okolí, který se více či méně liší od reality. Na formování mapy má vliv řada faktorů (vzdělání, informace z médií, osobní zkušenosti, názora blízkých atd.). Tyto faktory, subjektivní znalosti a mentální mapy ovlivňují naše rozhodování. Pokud bychom tento pojem měli definovat odborně, tak nelze najít jednotnou definici.

Je to především z toho důvodu, že mentálními mapami se zabývá mnoho odvětví společenských věd (psychologové, sociologové, geografové i kartografové) (Siwek 2011). Nás by měla zajímat definice z hlediska geografického/kartografického, kdy Drbohlav (1991, cit. v Siwek 2011, s. 89) ji definoval takto: Mentální mapa je grafické (kartografické nebo schematické) vyjádření představ člověka o geografickém prostoru, nejčastěji o jeho kvalitě nebo uspořádání.

Siwek (2011) ve své práci také poukazuje na studie, které tvrdí, že každý kulturní region je závislý na vědomí obyvatel svých a obyvatel regionů okolních. Tyto regiony mohou existovat pouze, pokud existují i ve vědomí obyvatel. Pokud tento aspekt chybí, tak regiony většinou zanikají. Nejlépe lidé znají oblast, ve které žijí, nebo se zde velmi často pohybují. Tyto oblasti jsou vnímány většinou lépe, než oblasti jiné, které již nejsou jedinci dobře známé. Negativně jsou vnímány především regiony, kde je špatná ekologická situace, krajina postižená průmyslem. Naopak s pozitivním vnímáním se setkáme např. u regionů s vysokou kvalitou života nebo příznivou ekologickou situací.

2.3. Regionální identita

Problematika regionální identity je hlavní řešenou problematikou v rámci celé bakalářské práce. Prostudování literatury a charakteristika celé této problematiky je tudíž stěžejní pro pochopení problematiky této části kulturní geografie.

Podle Roubala (2003) lze identitu obecně chápat jako totožnost. Identita každého z nás je určena specifickými kvalitami, které mají vlastní strukturu, funkci a formu. Prostřednictvím identifikace, neboli ztotožňováním se, poté tyto kvality organizujeme a tvoříme tak jedinečnou strukturu osobnosti. Identita člověka nikdy není jasně daná, určená a definitivní. Je formována časem a v závislosti na vývoji společnosti. Raagmaa (2002) ve své práci uvádí, že ačkoliv jsou lidé různí a liší se od sebe, tak sdílejí prostor, ve kterém žijí, kde však každý jedinec má své místo. Poté mohou vznikat sociální skupiny, které jsou spjaté s prostorem, kde působí. Tato identita s prostorem se mění po celou historii, ale jednou z potřeb člověka je někam patřit, identifikovat se s nějakým prostorem a sociální skupinou.

Identita může mít mnoho podob a forem, které se mohou různě překrývat. Je to způsob, jímž se jednotlivec nebo skupina jednotlivců definuje. Jedním z aspektů, prostřednictvím kterého se může jednotlivec definovat je prostor. Každý z nás má vztah

k nějakému místu, je to přirozenou součástí našeho života. Každý prostor je specifický nějakými sociálními, ekonomickými, historickými, přírodními aj. podmínkami. Díky tomu se u každého z nás formuje tzv. regionální identita. Z kolektivního hlediska můžeme identitu nazvat jako způsob, jímž se jednotlivec nebo skupina jednotlivců definuje, vnímá svou existenci a vymezuje sebe sama ve vztahu k jiným (Chromý 2003). Při vymezení pojmu je nezbytné rozlišit i hledisko, zda jde o „osobní“ (identita člověka – jedince) nebo „sociální“ (identita skupiny) identitu (Zich 2003, cit. v Hejnová 2007).

Regionální identitu můžeme podle Roubala (2003) vnímat jako jednu z mnoha dimenzí člověka, která se podílí na utváření jeho osobnosti. Vztahujeme ji k různě vymezeným územím, které nelze vnímat pouze jako „přírodní prostředí“, které proto nehodnotíme striktně líbí – nelíbí, ale uvažujeme i o prostoru „sociálních obsahů“, protože právě lidé jsou důležitým prvkem, který vytváří obraz prostoru, stejně tak prostor ovlivňuje lidi, jejich způsob života, tradice, zvyky a kulturu. Regionální identita je často spjata s historickým celkem, který je vymezen hranicemi, vlastními dějinami, specifickou kulturou, skladbou obyvatel, ekonomickou vyspělostí, krajinou, specifickým vzhledem atd. Vytváření regionální identity se děje na základě spolupůsobení inovací a tradic (Kallabová, Pokluda 2003, cit. v Hejnová 2007).

Z hlediska příslušnosti (sounáležitosti) chápe Rak (2001, cit. v Heřmanová, Chromý a kol. 2009, s. 110) identitu jako:

- Příslušnost k určitému území, politickému celku (stát, region, vlast, obec)
- Příslušnost k určité etnické (jazykové) skupině
- Příslušnost k určité ideologii (náboženské, politické)
- Příslušnost k určité sociální skupině
- Příslušnost stavovskou, profesní

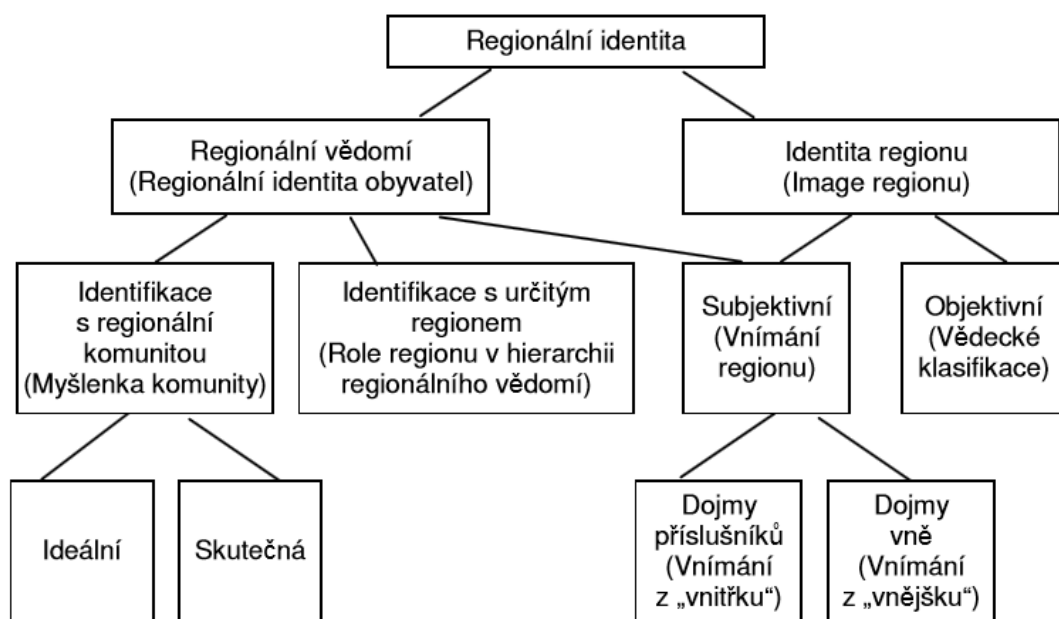
Každý člověk si vymezuje své teritorium nejen ve vztahu k sobě, ale i k ostatním jednotlivcům a skupinám. Jednotlivec si má pak vazby nejen k území, ve kterém se pohybuje, ale vytváří si vazby i k lidem, kteří zde žijí. Vytváříme si tedy vazby jak k určitému regionu, tak i k sociálním skupinám na různých úrovních. To poukazuje na vícerozměrnost identity, tzn., že člověk si vytváří více různých identit (Heřmanová, Chromý a kol. 2009). Roubal (2003) hovoří také o tom, že identita má několik úrovní. První úroveň je vztah k místu, kde žijeme. Je to vztah k blízkému okolí a tuto úroveň

identity tak můžeme nazvat jako lokální. Druhou úrovní regionální identity je větší územní celek, prostřednictvím jehož názvu můžeme vyjádřit příslušnost. Poslední úrovní je identifikace lidí na národní úrovni, případně identifikace i s větším územním celkem, jako je např. Evropa. Osoba (2008) ve své práci popisuje identitu jako pluralitní, čímž rozumíme, že člověk je schopen pojímat svou identitu prostřednictvím více identifikátorů (osoby, události, teritoria atd.). Uvnitř skupiny identifikátorů může existovat více možností, stupňů a variant, které dávají identitě vícerozměrnost. Všechny tyto aspekty pak podléhají dynamickému vývoji v čase.

Osoba (2008) uvádí, že je nutné rozlišovat identitu teritoriální (územní), kdy bereme v potaz čistě prostorové hledisko, a identitu sociální, kdy se jedinec identifikuje se sociální skupinou. Za komplexní průnik těchto dvou aspektů může být považována regionální identita. Od pojmu regionální identita je nutné odlišit pojem identita regionu.

Identitu regionu lze vnímat ve dvou rovinách. Touto problematikou se zabýval finský geograf A. Paasi, který vytvořil schéma (viz obrázek), kde identitu rozlišuje na subjektivní a objektivní. Tu subjektivní chápeme jako představy obyvatel a jedinců žijících stranou regionu (tzv. regionální povědomí) a objektivní nám poukazuje na klasifikace vytvořené uvnitř rozdílných vědeckých disciplín (dělba práce, dojíždka, fyzickogeografické podmínky apod.) (Chromý 2003).

Obr. č. 1: Dimenze regionální identity

Zdroj: Chromý 2003, s. 168, podle A. Paasiho 1986, s. 132)

Pojem identita/image regionu zavedl Paasi, který zdůrazňuje, že je důležité rozlišovat mezi identitou regionu, kdy si každý region utváří nějakou svou vlastní „image regionu“ a pojmem regionální identita, kde bereme v potaz právě regionální povědomí obyvatel, jejich identifikaci s regionem (Paasi 2003). Image regionu rozlišujeme poté na vnější a vnitřní. Regiony, které jsou vnímány jako problémové, mohou mít potíže s přilákáním investorů, obyvatel, turistů. Podmínky se mohou v čase měnit k lepšímu, ale vnímání většinou zůstává negativní, především to vnější. Problém nastává v okamžiku, kdy je negativně vnímám region i místními obyvateli. Veškerá iniciativa poté naráží na problém negativní percepce a složitějším se pak stává veškerá snaha o rozvoj (Osoba 2008).

S tím souvisí i níže definované pojmy: (Heřmanová, Chromý 2009, s. 114)

- Regionální identita jednotlivce (regionální povědomí jedince)- je to vztah jedince k regionu, jeho každodenní zkušenosti, subjektivní pocity.
- Kolektivní regionální identita, regionální vědomí- totožnost mezi regionální identitou více jedinců, nalezení společných symbolů, znaků, společné cíle.
- Regionální identita ve smyslu identita regionu- obraz regionu lidí, kteří zde žijí, ale i těch, kteří žijí mimo tento region.

Nejpodstatnějším faktorem při formování regionální identity je vazba k území, ale také zakotvenost v čase. O regionální identitě lze tedy hovořit tehdy, pokud je zastoupen při jejím formování nejsilnější aspekt, aspekt prostorový. Často se však setkáme s problémem, pokud se snažíme vymezit hranice regionu, které je možné vymezit dle několika kritérií. Hranice mají oddělit ty, které do regionu patří od těch, kteří sem nepatří. Tyto hranice však nelze vymezit striktně podle daných administrativních hranic, je třeba je rozlišit i na základě společenského vědomí. Důležitými faktory pro utváření regionu je iniciativa jednotlivců, vytváření image regionu, název regionu, vznik regionálních institucí a symbolů, regionální média a další (Chromý 2003). Symboliku můžeme často čerpat z historie regionu nebo je čerpáno ze současné reality regionu. Tyto symboly pak louží k prezentaci území a vytváření jeho image. Důležitou roli hrají poté regionální instituce, které se snaží regionální identitu udržovat nebo vytvářet a prezentovat specifika regionu (Heřmanová, Chromý 2009).

V rámci utváření regionální identity se setkáváme také s procesem institucionalizace regionu. Paasi (1986) vymezil 4 stádia tohoto procesu. V první fázi získává region územní tvar. Ve druhé fázi dochází k vytvoření a ukotvení symbolů regionu. Raagmaa

(2002) chápe symboly regionu jako mozaiku, která se skládá z názvu regionu, nářečí či jazyka nebo památek. Název regionu označuje jako stěžejní symbol. Symbolem regionu mohou být jak hmotné, tak i nehmotné. Mezi ty hmotné patří například významné budovy a památky. Z těch nehmotných jsou to potom politici, myslitelé, mediálně známé osobnosti nebo to mohou být tradiční akce a oslavy charakteristické pro daný region. Následuje vznik institucí a administrativy v regionu. Důležitá je prezentace institucí a regionu prostřednictvím symbolů, aby vešel do povědomí obyvatel, ale i povědomí okolí, což navazuje na poslední fázi a tou je ustálení regionu v regionálním systému. Pořadí těchto stádií se může měnit, některé fáze mohou probíhat i současně.

Při zkoumání regionální identity vybíráme dle svého uvážení administrativní jednotku a zkoumáme zde identitu obyvatel k jednotce samotné. Dá se očekávat, že obyvatelé se budou s vybraným územím ztotožňovat, nicméně musíme počítat i s identifikací s jednotkami hierarchicky nadřazenými (Osoba 2008).

Z hlediska vývoje pak lze rozlišit čtyři typy regionů, k nimž se váže regionální identita (regionální vědomí) (Chromý 2003, s. 172):

- Regiony, které dosáhly suverenity, a formování identity následovalo. Patří sem např. nově vzniklé kraje, jejichž území jsou rozdělena identitou, historickými zeměmi a jejich historické hranice jsou i nadále v myslích obyvatel. Jako příklad můžeme uvést kraj Vysočina, kam spadá i město Jemnice, které leží v cípu na pomezí 3 krajů.
- Regiony s tradičním regionálním vědomím, které nedosáhly plné suverenity. Patří sem třeba tradiční kulturní oblasti České republiky, jako je Chodsko, Valašsko, Horácko aj.
- Regiony se „ztracenou“ identitou, které ztratily nositele identity. Jsou to především oblasti, kde bylo po 2. Světové válce vysídleno pohraničí.
- Regiony částečně/úcelově institucionalizované. Jsou to především úcelová sdružení obcí, které užívají tradiční povědomí, dnes již v jiném významu (Horácko).

3. Metodika práce

Kapitola třetí je věnována stručnému přehledu metodiky práce. První fází práce bylo určení klíčových pojmů problematiky regionální identity a následná diskuze s literaturou. První část se proto zabývá vymezením a vysvětlením základních pojmů, které se objevují v části praktické a jsou stěžejní pro pochopení tématu regionální identity a pro schopnost jejího vymezení. Prostudována byla především literatura zabývající se regionální identitou. Za klíčové lze považovat práce Chromého, který je předním českým geografem zabývajícím se problematikou regionální identity. Chromý ve svých pracích vychází především z děl finského geografa A. Paasiho.

Druhým krokem bylo vymezení zájmového území, kde probíhal posléze samotný výzkum. Pro potřeby bakalářské práce posloužilo území POÚ Jemnice, které bylo pro účel práce pojmenováno jako mikroregion Jemnice. Zájmové území bylo vybráno jednak s ohledem na polohu jak v rámci kraje Vysočina, tak i v rámci celé České republiky. Příným sousedem mikroregionu je kraj Jihočeský a Jihomoravský, přičemž historicky je zájmové území spjata s Moravou. Za zmínku stojí i poloha mikroregionu s ohledem na největší sídla v okolí, kdy jádrem je město Jemnice a celé zájmové území se nachází mezi městy SO ORP Moravské Budějovice, pod které administrativně jemnický mikroregion spadá, a SO ORP Dačice. S ohledem na výše uvedené faktory, lze předpokládat, že formování územní identity obyvatel se bude lišit jak z územního hlediska, tak i generačního, kdy jedním z hlavních cílů bakalářské práce je srovnání odpovědí věkové kategorie „do 15 let“ s kategorií „65 a více“. Důležité v rámci vymezení území je zhodnotit jeho potenciál. Nedílnou součástí bylo také vyhledávání dat „měkkých“ i „tvrdých“. K získání dat „tvrdých“ posloužily statistické publikace a s tvrdými daty je pracováno především v kapitole, která se věnuje vymezení území a zhodnocení jeho potenciálu.

Pro získání dat „měkkých“ byl vytvořen dotazník a v zájmové oblasti proběhlo v lednu a únoru 2018 dotazníkové šetření. Vzorek tvořilo celkem 147 respondentů. Dále byly v rámci práce srovnány výsledky dle různých ukazatelů. Zejména proběhlo srovnání dle úrovně dosaženého vzdělání a dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci sledovaného území. Forma dotazníkového šetření byla zvolena s ohledem na získání většího množství dat v relativně krátkém čase. Bylo tedy možné částečně vybrat respondenty tak, aby vzorek odpovídal celé populaci regionu. Nevýhodou může být absence zdůvodnění odpovědí respondentů. Tato zdůvodnění by mohla být získána při

řízeném rozhovoru, nicméně při takovém množství respondentů to nešlo technicky zvládnout. Inspirací pro tvorbu dotazníku byla diplomová práce věnována stejné tématice, kde jako modelové území byl zvolen SO ORP Frýdlant nad Ostravicí. Distribuovány byly dotazníky žákům devátých tříd ZŠ Jemnice, kam dojíždí žáci z řady vesnic mikroregionu, dále občanům, kteří bydlí v některé z obcí mikroregionu, nebo i těm, kteří žijí v obci mikroregionu blízké a cítí s ním jistou sounáležitost. Cílem bylo prostřednictvím dotazníku zjistit, do jaké míry se občané cítí být s územím spjati, nakolik se cítí být patrioty atd. Dotazník (viz příloha 1) se skládal celkem ze 14, většinou uzavřených, otázek. První čtyři otázky byly identifikační. Dle otázky č. 5 lze vyhodnotit, zda lidé, kteří v obci žijí dlouho, jsou s ní více spjati nebo nikoliv. Otázka č. 6 a 7 má za úkol, vzhledem ke geografické poloze zkoumaného území, zjistit, zda se respondenti považují za Čecha, Moravana nebo obyvatele kraje Vysočina a jak vnímají obec, ve které žijí. Další otázka zkoumá spjatost respondentů s geografickými oblastmi různé velikosti. Otázka č. 9 má za úkol zjistit, na kolik se obyvatelé mikroregionu cítí být patrioty, což je jednou ze stěžejních věcí, která určuje spjatost s vybraným územím. Otázky č. 10 a 11 jsou věnovány tradicím. V následující otázce bylo zjišťováno, zda respondenti uvažují o přestěhování se. Pokud ano, tak kam a jaký je důvod jejich stěhování. Prostřednictvím poslední otázky dotazníku bylo zkoumáno, jaký vztah mají respondenti k nejbližším městům SO ORP a ke krajskému městu. Otázku č. 14 tvoří mapa. Do této mapy měli respondenti za úkol zakreslit jejich představu o hranicích mikroregionu Jemnice. Data získaná prostřednictvím této otázky byla následně zpracována v programu ArcMap, kde byl vytvořen jednoduchý kartogram. Vyhodnocovány byly dotazníky dle věkových kategorií, úrovně dosaženého vzdělání a dle toho, jak dlouho respondent v obci mikroregionu žije. Jak již bylo zmíněno, tak dotazníky byly vyplněny žáky 9. tříd ZŠ Jemnice, kdy byly dotazníky rozdány, po domluvě s vyučujícím, přímo autorem v rámci výuky zeměpisu a následně hned vybrány. Šetření v rámci věkových kategorií „16-64“ a „65 a více“ bylo provedeno v terénu nebo prostřednictvím známých/příbuzných. Tudíž návratnost dotazníků byla 100%.

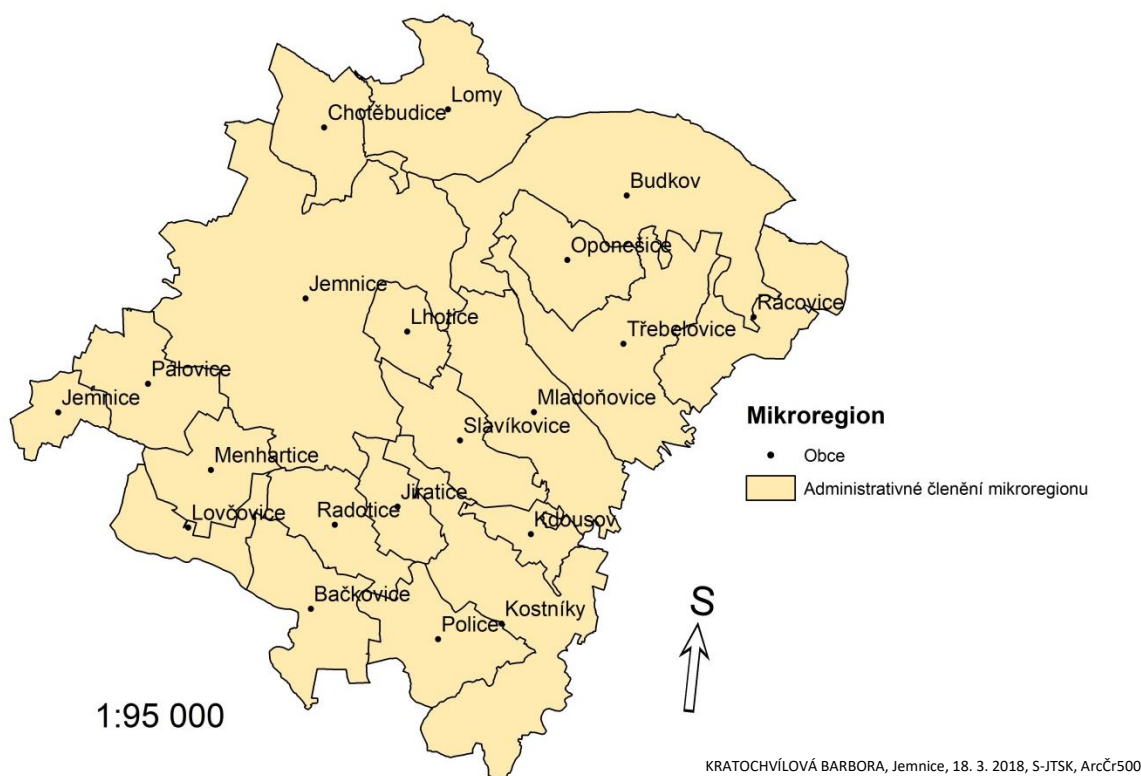
4. Vymezení a charakteristika území

Tato kapitola je věnována vymezení území a krátké charakteristice. Krátce je popsána poloha mikroregionu, administrativní příslušnost v současnosti a poukázáno je pak zejména na administrativní příslušnost v roce 1951. Krátce je zde také popsán potenciál území, především památky, které se zde nachází.

Zájmové území, které bylo zvoleno pro potřeby této bakalářské práce, tvoří obvod obcí s pověřeným obecním úřadem Jemnice, celkem tedy 19 obcí (včetně Jemnice). Území leží v bývalém okrese Třebíč (LAU 1) v rámci SO ORP Moravské Budějovice, v kraji Vysočina (NUTS - 3). Mikroregion Jemnice se rozkládá na jihu kraje Vysočina, nedaleko hranic s Rakouskem. Vybrané území z hlediska regionální identity je zajímavé jednak svou polohou na pomezí tří krajů, kdy samotné zájmové území se nachází v kraji Vysočina a sousedí s Jihočeským a Jihomoravským krajem, tak i polohou mezi městy Dačice a Moravské Budějovice. Přičemž roli hraje i blízkost státních hranic s Rakouskem.

Zájmové území tvoří celkem těchto 19 obcí: Bačkovice, Budkov, Chotěbudice, Jemnice, Jiratice, Kdousov, Kostníky, Lhotice, Lomy, Lovčovice, Menhartice, Mladoňovice, Oponěšice, Pálovice, Police, Rácovice, Radostice, Slavíkovice a Třebelovice (viz obrázek č. 2).

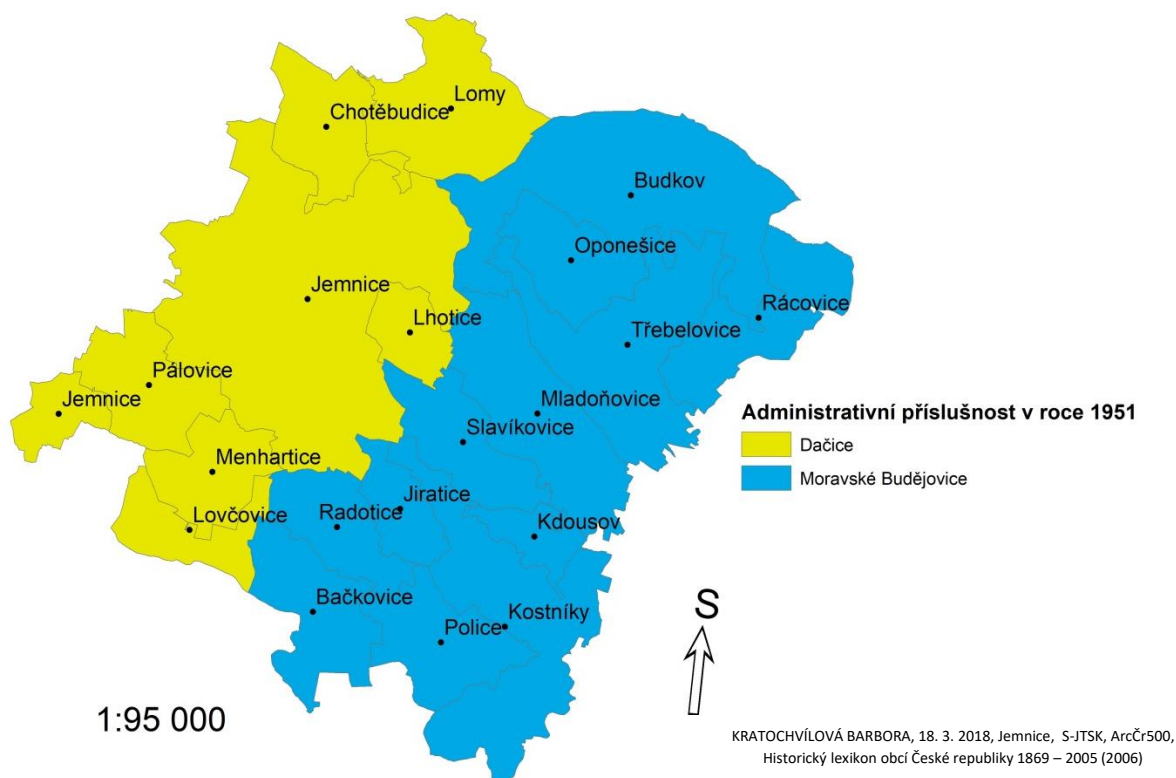
Obrázek č. 2 – Vymezení zájmového území

K 1. 12. 2017 žilo v zájmovém území celkem 7 430 obyvatel, z toho 4 075 připadlo na Jemnici, pod kterou spadají přímo obce Louka a Panenská. Průměrný věk zájmové oblasti k 1. 1. 2017 byl 42,9 let. Nejnižší věkový průměr vykazovala obec Lovčovice 38,9 let a naopak nejvyšší obec Radotice 49,9 let (www.czso.cz). Nezaměstnanost v obcích mikroregionu je značně nerovnoměrná. K 1. 2. 2018 byl průměr pro tento mikroregion 5,1 %. Obcí s největším podílem nezaměstnanosti jsou Lhotice se 7,9 %, nejnižší nezaměstnanost vykazuje obec Menhartice rovná 2 % (www.mpsv.cz).

V současné době spadá celé území pod SO ORP Moravské Budějovice, ale nebylo tak tomu vždy. Obce ve zkoumaném území v letech 1869 – 1890 spadaly do okresu Dačice, posléze všechny obce, krom Chotěbudic, byly přičleněny k okresu Moravské Budějovice a mezi lety 1950 – 1961 se region mezi výše zmíněné dva okresy rozdělil (viz obrázek č. 3). Okolí Jemnice a Police se tehdy stalo těžko dostupnou periferií. Po roce 1961 všechny tyto obce byly součástí okresu Třebíč (Nekuda, 1997).

Obrázek č. 3 – Příslušnost obcí zájmového území v roce 1951

Charakteristika a potenciál území

Celá oblast mikroregionu Jemnice se nachází v Jemnické kotlině a tvoří přechodnou oblast mezi teplou jižní Moravou a Českomoravskou vrchovinou. Půdní poměry jsou zde poněkud monotónní. Převažuje pahorkatinný reliéf s malou výškovou členitostí. Najdeme zde převážně kyselé hnědé půdy a místy se zde vyskytují i hnědozemě, ty především v oblastech s menší nadmořskou výškou. Zemědělská výroba je zde značně rozvinutá. Z geologického hlediska je oblast tvořena především metamorfovanými horninami a v malé míře horninami magmatickými. Již z 13. Století pochází první zmínka o těžbě drahých kovů v okolí Jemnice, i když existují tvrzení, že jde o falzum, tak město Jemnice podle tradice dostalo své jméno, které je odvozeno od „jammíků“. To byli lidé, kteří vybírali drahé kovy z jam. Jediným maloplošným zvláště chráněným územím jsou Suché skály u Kostníků. V této lokalitě se vyskytuje teplomilná květena. V Jemnici se také nachází velmi významný památný strom, Kapistránská lípa, která podle pověsti pochází z roku 1315 a své jméno nese podle kazatele sv. Jana Kapistrána, který pod ní kázal (Nekuda, 1997).

Žádná z historických kulturních památek mikroregionu Jemnice zřejmě má pouze jedinou nehmotnou památku, která má nadregionální přesah. Přesto se zde objevuje mnoho historických památek, které mají alespoň regionální význam a samotné město Jemnice je městskou památkovou zónou.

Nejvíce památek nalezneme v historickém městě Jemnice. Ta je jedním z nejstarších měst na Moravě, údajně zde prý byla jedna z důležitých obchodních křižovatek. K dalšímu rozvoji přispělo objevení ložisek zlata a stříbra. První písemná zmínka pochází z roku 1226. O rok později bylo sídlo opevněno, přičemž velká část hradeb je dochována dodnes. Ve středověku dosáhla Jemnice největšího rozkvětu. Stala se královským městem. Z této doby také pochází historická slavnost Barchan, která jako jediná (nehmotná) kulturní památka regionu má nadregionální význam (www.tic.jemnice.cz a). Jádrem celé slavnosti je běh čtyř poslů, kteří nesou zprávu královně Elišce Přemyslovně. Běh o Barchan je zapsán na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky (www.barchan.cz). Součástí Jemnice je i židovská čtvrť. Ta tvořila jižní část městského jádra. Najdeme zde i židovský hřbitov s náhrobky ze 17. století. Významné období rozvoje nastalo po roce 1890. Roku 1896 byla vystavěna železniční dráha, která spojovala Jemnici a Moravské Budějovice. Dlouhá léta nebyla v provozu, až 31. 3. 2018 byl znovu obnoven provoz na této trati (www.tic.jemnice.cz).

Mezi dominanty Jemnice zcela určitě patří zámek. Jeho historie sahá do 13. století, ale nakládání se zámkem během 2. světové války se podepsalo na jeho nynějším stavu a v současné době je veřejnosti nepřístupný. Hlavní dominantou je bezesporu kostel sv. Stanislava na náměstí s věží pocházející ze 14. století. Jemnická věž je vysoká 31 metrů a uvnitř jsou umístěny 3 zvony, které nesou jména dle patronů jemnických kostelů (Stanislav, Jakub a Vít). Jako další památky můžeme vyzdvihnout např. kostel sv. Víta, kostel sv. Jakuba a hrobku Pallavicini (www.tic.jemnice.cz b).

Mezi významné památky mikroregionu lze ještě zařadit zámek v Polici. V ostatních obcích mikroregionu již nenalezneme žádnou nijak významnou památku mikroregionu.

5. Charakteristika respondentů dotazníkového šetření

Kapitola číslo 5 je věnována analýze respondentů dotazníkového šetření. Bylo provedeno základní rozdělení dle pohlaví, věkových kategorií, vzdělání a dle délky pobytu v obci. Podle tohoto dělení byly posléze vyhodnocovány stěžejní otázky dotazníkového šetření, které tak mají vždy jinou strukturu odpovídajících.

Tabulka č. 1: Respondenti dle pohlaví

Respondenti podle pohlaví	Respondenti	v %	Celý mikroregion	v %
muži	59	40,12	3742	49,77
ženy	88	59,84	3794	50,46
celkem	147	100	7536	100

Zdroj: ČSÚ 2017, vlastní data a výpočty

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno celkem 147 respondentů, z toho 59 mužů a 88 žen. Ženy tvořily tedy necelých 60 % dotazovaných, muži lehce přes 40% dotazovaných. V rámci mikroregionu je podíl mužů a žen prakticky vyrovnaný, viz tabulka č. 1.

Tabulka č. 2: Respondenti dle věku

Respondenti podle věku	Respondenti	v %	Celý mikroregion	v %
do 15 let	40	27,2	1017	13,5
16 – 64	62	42,2	5118	68,1
65 a více	45	30,6	1401	18,6
Celkem	147	100	7536	100

Zdroj: ČSÚ 2017, vlastní data a výpočty

Respondenti byli v rámci analýzy dat rozdělení podle několika kritérií. První kritérium byl věk. Jedním z cílů, které jsou kladeny v rámci bakalářské práce, je srovnání odpovědí a vyhodnocení míry regionální identity mezi věkovými kategoriemi do 15 let a 65 a více, tudíž toto dělení bylo nezbytné. Mezi respondenty bylo přes 27 % obyvatel ve věku do 15 let, přes 42 % obyvatel v produktivním věku, tj. 16- 64 let a 30,6 % obyvatel v postproduktivním věku tj. 65 a více let. V tabulce č. 2 je opět srovnání s celým mikroregionem, kdy téměř 70 % obyvatel tvoří kategorii 16 – 64 let.

Tabulka č. 3: Respondenti dle vzdělání

Respondenti dle vzdělání	Respondenti	v %
bez vzdělání	40	27,2
základní	14	9,5
vyučen/a	25	17,0
SŠ s maturitou	36	24,5
vysokoškolské vzdělání	32	21,8
celkem	147	100

Zdroj: vlastní data a výpočty

Druhým kritériem dělení bylo vzdělání respondentů. Byla zařazena i kategorie „bez vzdělání“, jelikož mezi respondenty byli i žáci devátých tříd základní školy. Dle tohoto rozdělení bylo v rámci analýzy dat zkoumáno, zda se nějak liší odpovědi respondentů dle dosaženého vzdělání, zda se některá kategorie necítí být s regionem spjata více, než jiná.

Tabulka č. 4: Respondenti dle toho, jak dlouho žijí v obci

Respondenti dle toho, jak dlouho žijí v obci	Respondenti	v %
od narození	72	49,0
větší část života	60	40,8
kratší část života	12	8,2
krátce	3	2,0
celkem	147	100

Zdroj: vlastní data a výpočty

Posledním kritériem, podle kterého byly dotazníky děleny, bylo rozdělení respondentů dle toho, jak dlouho žijí v obci mikroregionu. Drtivá část respondentů uvedla, že v obci žije od narození, nebo větší část života. U těchto kategorií je také kladen předpoklad, že spjatost s regionem bude větší než u kategorií ostatních.

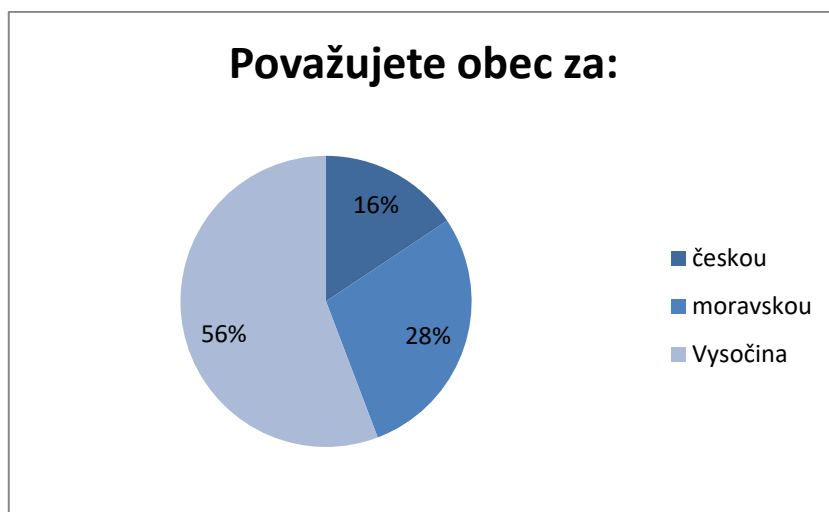
6. Analýza výsledků dotazníkového šetření

Následující kapitola je věnována analýze výsledků dotazníkového šetření. Jak již bylo výše zmíněno, terénní výzkum, prostřednictvím dotazníkového šetření, byl stěžejní částí bakalářské práce. V rámci této kapitoly se budeme zabývat výsledky tohoto dotazníkového šetření, jejich analýzou a zhodnocením. V rámci každé z podkapitol je řešena jedna ze stěžejních otázek dotazníku s ohledem na různé kategorie respondentů.

6.1. Příslušnost obcí mikroregionu k vyššímu územnímu celku

Výsledky odpovědí na otázku č. 7: „Považujete vaši obec za:“ nám vypovídají o tom, jak jsou obce mikroregionu vnímány občany, kteří v nich žijí. V tuto chvíli nejde o administrativní příslušnost obcí mikroregionu k nějakému vyššímu administrativnímu celku, ale o subjektivní pocity respondentů. Možnosti odpovědí byly zvoleny s ohledem na polohu mikroregionu. Předpokladem bylo velmi slabé zastoupení ve všech možnostech A (českou) ve všech kategoriích, jelikož historicky je vázán mikroregion a celá oblast SO ORP Moravské Budějovice s Moravou a leží v kraji Vysočina. Proto se dal očekávat nejčetnější výskyt odpovědí B (moravskou) a C (Vysočina).

Graf č. 1: Graf odpovědí na otázku „Považujete obec, ve které žijete za:“

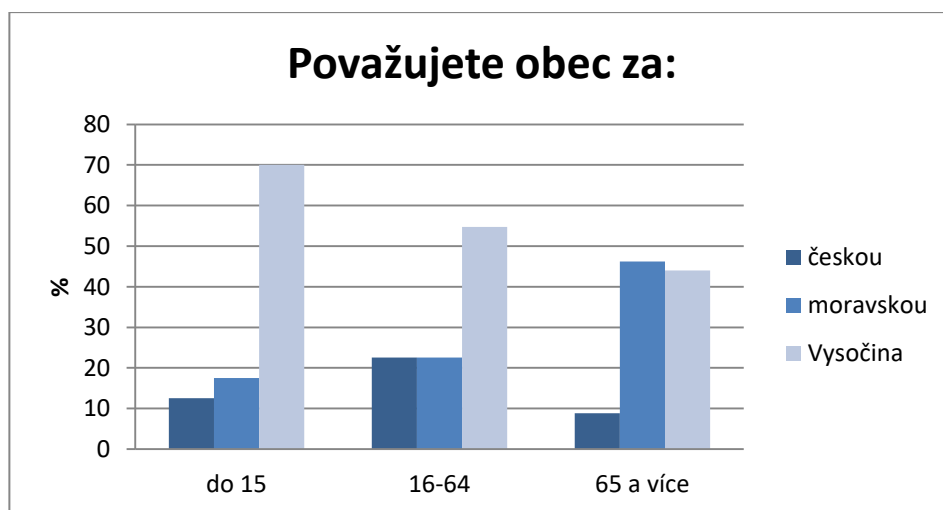

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že nadpoloviční většina obyvatel zájmového území považuje obec za náležící do kraje Vysočina. Poté 28% respondentů uvedlo, že obec považují za moravskou a 16% za českou. Čímž se naplnil předpoklad, že odpověď A (českou) bude

mít nejslabší zastoupení. Siwek, Bogdová (2007) uvádí ve své práci, že mnohem snažší je zařazení místa bydliště do současných krajů, které máme neustále v živé paměti, než řazení místa bydliště do historické země, což se potvrdilo i v rámci dotazníkového šetření, kdy respondenti uváděli, že obec považují za obec kraje Vysočina mnohem častěji, než obec moravskou. Silnější zastoupení odpovědi A (českou) bylo vyzorováno u respondentů se základním vzděláním či výučním listem, kdy tuto odpověď zvolilo přes 20% dotazovaných. Mnohem vyrovnanější, než u celkového srovnání, pak byla četnost odpovědi B (moravskou) přes 35 % a C (Vysočina) okolo 40%. Dle vzdělání podobně odpovídali respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním. Tam naopak v porovnání s výše uvedeným měla odpověď A (českou) velmi slabé zastoupení, okolo 13%. Odpověď B (moravskou) měla kolem 31 % a nadpoloviční většina všech odpovědí byla C (Vysočina). Lze tedy říci, že u respondentů s vyšším dosaženým vzděláním je větší povědomí o geografické příslušnosti mikroregionu, nicméně stále jde o subjektivní pocit respondenta, nikoliv o geografickou správnost. Pokud bychom srovnali výsledky dle délky života v obci mikroregionu, převažuje u lidí, kteří zde žijí od narození nebo delší část života, odpověď C (Vysočina), která má okolo 45%. Zatímco u respondentů, kteří zde žijí kratší část života, vede jednoznačně odpověď B (moravskou). U respondentů žijících zde kratší část života nebo pouze krátce lze předpokládat, že odpověď může být ovlivněna i dřívějším místem bydliště a povědomím o regionu z vnějšku.

Graf č. 2: Srovnání odpovědí na otázku: „Považujete obec, ve které žijete za:“ v rámci věkových kategorií

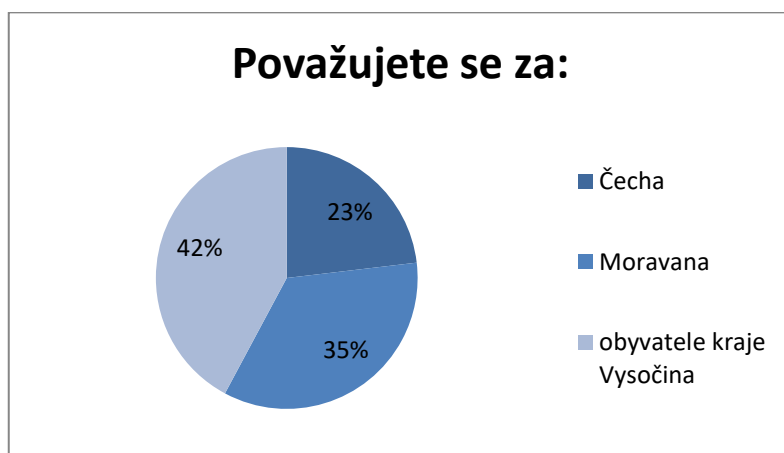
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu lze vypožorovat, že u věkové kategorie do 15 let je velmi silná vazba na kraj Vysočina, kdy obec považuje za náležící kraji Vysočina 70% respondentů. Což je podle Roubala (2003) běžné, že mladší generace se mnohem lépe ztotožňují se vším novým/nově vzniklým, v tomto případě s krajem Vysočina. S věkem vazba ke kraji Vysočina klesá a stoupá podíl odpovědi B (moravskou). Opět se naplnil předpoklad, že možnost A (českou) bude nejméně zastoupena, ačkoliv u věkové kategorie „16-64“ je zastoupení této odpovědi na stejné úrovni jako možnost B (moravskou). S věkem stoupající podíl odpovědi B (moravskou) a naopak klesající podíl odpovědi C (Vysočina) si lze vysvětlit právě věkem, kdy kategorie „do 15 let“ se již narodila v kraji Vysočina, tudíž si k němu utváří vazbu od narození, zatímco kategorie „65 a více“ má stále v mysli hranice historických zemí a lépe se ztotožňuje s odpovědi B (moravskou), než s něčím nově vzniklým, jako je v našem případě kraj Vysočina. Ve své práci se tím zabývá i Chromý (2003), který uvádí, že pokud vznikne z regionů nový kraj, tak historické hranice jsou nadále v myslích obyvatel. Zde bereme v potaz hranice historické země Moravy. Jak již bylo zmíněno, s rostoucím věkem roste i spjatost s Moravou.

6.2. Příslušnost obyvatel mikroregionu Jemnice k vyššímu územnímu celku

Podkapitola 6. 2 je věnována vyhodnocení odpovědi na otázku č. 6: „Považujete se za:“, kdy respondenti měli k dispozici stejně jako u předchozí otázky 3 možnosti odpovědi – Čecha, Moravana, obyvatele kraje Vysočina. Odpovědi na tuto otázku nám již poskytují data o regionální identitě občanů mikroregionu, jelikož prostřednictvím odpovědi se ztotožňují s územním celkem. Také dochází ke komparaci odpovědi na otázku č. 6 a č. 7, které spolu úzce souvisí.

Graf č. 3: Graf odpovědí na otázku „Považujete se za:“

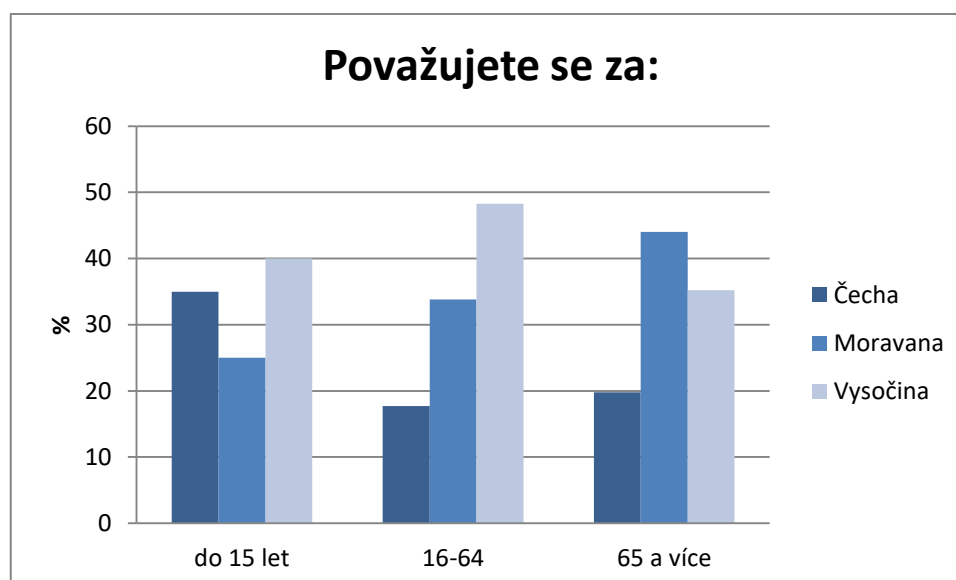
Zdroj: vlastní zpracování

V tomto případě oproti předchozí otázce (Považujete obec za:) významně poklesl podíl odpovědí C (Vysočina). Naopak narostl podíl odpovědí B (Moravana) i A (Čecha). Někteří totiž uvedli, že obec považují za obec v kraji Vysočina, nicméně v otázce „Považujete se za:“ uvedli možnost A nebo B. V tomto případě tedy dochází k neshodě mezi identitou obyvatel a identitou regionu. Respondent sice uvede, že obec považuje za náležící do kraje Vysočina, pokud ale položíme otázku „Považujete se za:“, uvede například Moravana. Je zde tedy potlačena identifikace s nižšími územními celky a respondent cítí větší sounáležitost s územními celky vyššími. Zohledněno musí být také to, že si lze odpověď A (Čecha) vyložit také jako projev sounáležitosti s celou Českou republikou, tudíž projev národní identity, nikoliv jako sounáležitost s historickou zemí.

Pokud bychom vyhodnotili otázku dle toho, jak dlouho respondenti v obci žijí, tak zjistíme, že respondenti, kteří v obci žijí od narození nebo větší část svého života, se považují za obyvatele kraje Vysočina nebo Moravana a malá část z nich za Čecha. Lze tedy říci, že obyvatele žijící v mikroregionu větší část svého života se lépe ztotožňují s celky, do kterých z hlediska geografické polohy mikroregion správně náleží. Ti, kteří zde žijí kratší část svého života, uvedli, že se považují za Moravana a pouze jednou byly zastoupeny odpovědi B (Čecha) a C (obyvatele kraje Vysočina). Respondenti, kteří uvedli, že v obci žijí krátce, tak bez výjimky uvedli, že se považují za Čechy. Zde musí být bráno v potaz, že respondenti žijící v mikroregionu krátce mohou pocházet z jiných částí České republiky. Potom může být odpověď ovlivněna právě tím, odkud pochází, respektive kde žili větší část svého života.

Regionální identita podle Paasiho (cit. v Chromý, Semian, Kučera 2014) není stálá v čase a je rovněž mezigeneračně odlišná, což se nám v dotazníkovém šetření potvrdilo. S věkem nám totiž roste počet obyvatel, kteří se považují za Moravany a u kategorie „65 a více“ dochází k výraznějšímu poklesu podílu odpovědí C (obyvatele kraje Vysočina) stejně tak, jako tomu bylo i u předchozí otázky. Výrazně zde také poklesla dominance identifikace s Vysočinou u respondentů „do 15 let“, kdy u předchozí odpovědi byla naprosto jednoznačná. Zde se ukázala spjatost s vyšším územním celkem, které jsou zastoupeny v tomto případě Čechami a Moravou. Při porovnání odpovědí na otázky č. 6 a č. 7 lze tedy říci, že respondenti správně řadí svou obec dle geografické polohy a příslušnosti ke kraji Vysočina, ale nejsou s ním tolik spjati.

Graf č. 4: Srovnání odpovědí na otázku: „Považujete se za:“ v rámci věkových kategorií

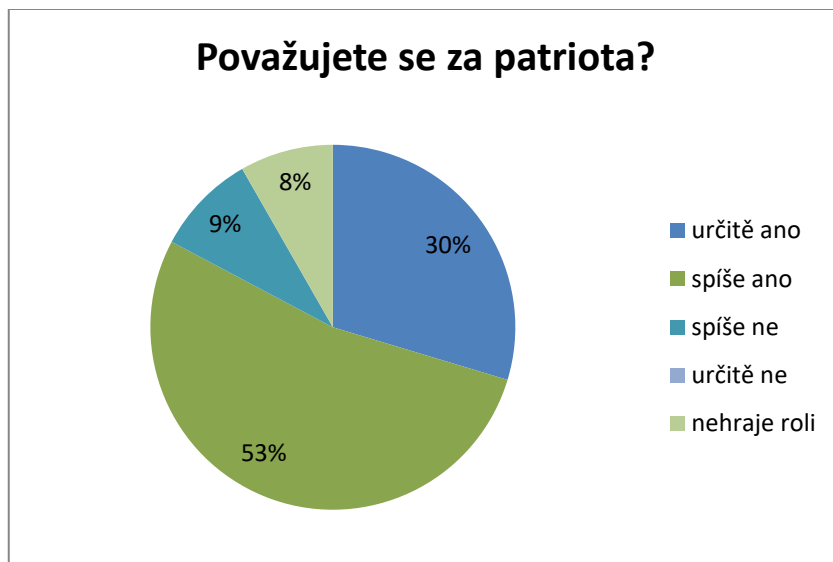
Zdroj: vlastní zpracování

6.3. Patriotismus

Patriotismus lze považovat za jeden z faktorů, prostřednictvím kterého si utváříme vztah k regionu. Je nedílnou složkou regionální identity. Pokud k území chováme kladný vztah, může to přejít až v patriotismus, což znamená, že cítíme hrdost a sounáležitost s regionem odkud pocházíme. Lze předpokládat, že lidé, kteří jsou hrdí na svůj region, cítí s regionem také mnohem větší sounáležitost a lépe se s ním identifikují. Naopak u těch, kteří se za patrioty nepovažují a s regionem se natolik neidentifikují, se

předpokládá velmi nízká míra regionální identity. Tito lidé cítí převážně větší sounáležitost s územními celky hierarchicky vyššími.

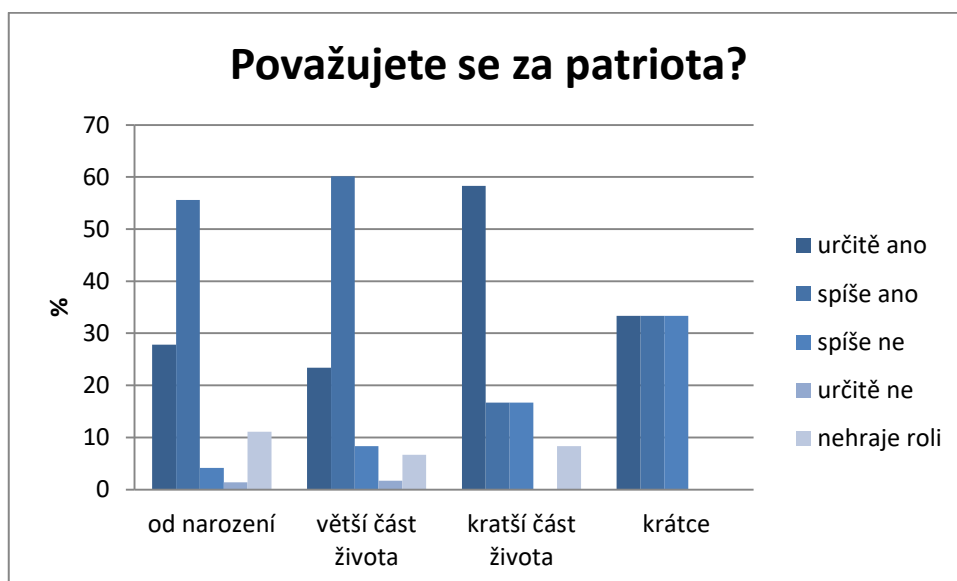
Graf č. 5: Graf odpovědí na otázku „Považujete se za patriota?“

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků dotazníku vyplývá, že většina obyvatel se cítí být patrioty a jsou hrdí na to, odkud pochází, kde žijí. Necelá třetina respondentů se cítí být bezesporu patrioty a dalších 53 % se k patriotismu také přiklání. Lze tedy pozorovat převládající kladný vztah respondentů ke svému regionu, či přímo k obci, ve které žijí. V případě mikroregionu Jemnice je nevýhodou, že zde nepůsobí žádný významný symbol, který by lépe utvářel image regionu. Lze se domnívat, že pokud by v regionu působil nějaký významný symbol, ať už přírodní, významná historická památka či místo, mnohem více lidí by se se zájmovým územím více ztotožňovalo, čímž by vzrostl i počet patriotů a povědomí o regionu. Celých 17 % respondentů se jako patrioti necítí nebo pro ně patriotismus nehraje významnou roli. Pokud bychom opět srovnali výsledky dle dosaženého vzdělání, tak právě největší podíl odpovědí, kdy se respondenti necítí být patrioty, nebo je to pro ně zcela bezvýznamné, je z řad respondentů se zatím nedokončeným základním vzděláním a těch, kteří mají pouze výuční list. Podle dosaženého vzdělání je největší zastoupení patriotů mezi obyvateli se středoškolským a základním vzděláním.

Graf č. 6: Srovnání odpovědí na otázku: „Považujete se za patriota?“ dle toho, jak dlouho v obci respondenti žijí

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti byli rozděleni také do skupin dle toho, jak dlouho v obci žijí. Zde se dalo předpokládat, že nejvíce patriotů bude mezi těmi, kteří zde žijí od narození. Ovšem ukázalo se, že to nemusí být pravidlem. Největší podíl odpovědí A (určitě ano) se sešlo u respondentů, kteří zde žijí pouze kratší část života. Nicméně mezi respondenty, kteří ve svých obcích žijí od narození je velký podíl z věkové kategorie „do 15 let“. U kategorie „do 15 let“, se dá předpokládat, že se ve větší míře narodili a od narození žijí v mikroregionu, ale nemají ukončen proces vzdělávání a mikroregion Jemnice pro ně není lukrativní, proto se necítí být s regionem natolik spjatí, což prokáží následující kapitoly.

Graf č. 7: Srovnání odpovědí na otázku: „Považujete se za patriota?“ dle věkových kategorií

Zdroj: vlastní zpracování

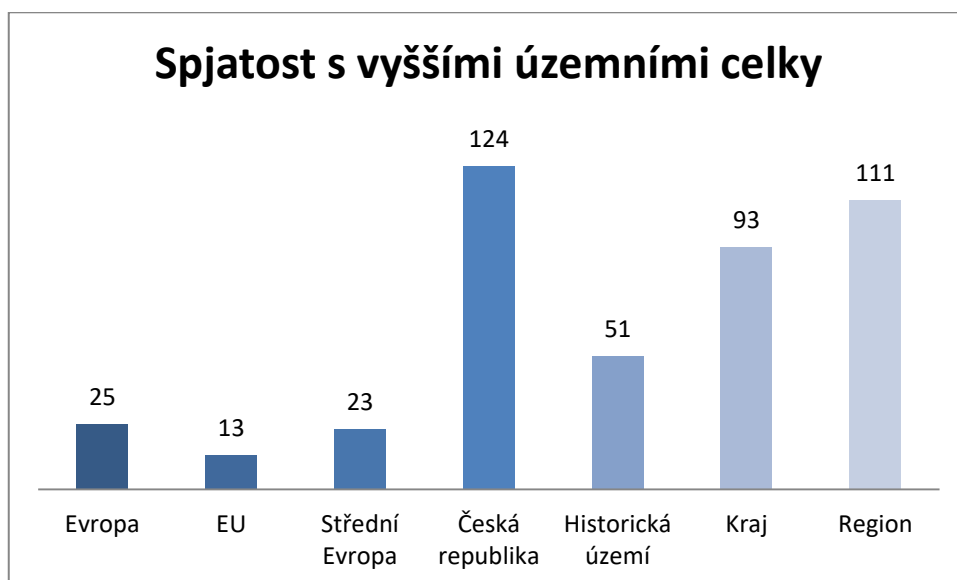
Pokud vezmeme analýzu dat dle věkových skupin, není zde žádný markantní rozdíl. S věkem však míra patriotismu roste. Více patriotů se tedy nachází mezi starším obyvatelstvem. Opět zde hraje roli fakt, že respondenti v kategorii „do 15 let“ mohou mít ještě jiné priority, co se týká zaměstnání, vzdělání a celkově jejich budoucnosti. To souvisí i s největším podílem záporných odpovědí. V kategorii „do 15 let“ také 12,5 % respondentů uvedlo, že pro ně patriotismus nehraje roli. Opět to lze vysvětlit nízkým věkem respondentů, kteří si během svého života ještě nemuseli utvořit vztah k regionu, nebo v jejich věku zkrátka necítí potřebu sounáležitosti s mikroregionem či obcí, odkud pochází. Zde se nám tedy naplňuje jeden z předpokladů, že s rostoucím věkem je vazba k regionu silnější.

6.4. Spjatost obyvatel mikroregionu Jemnice s územními celky různého měřítka

Jedna z otázek dotazníkového šetření se zaměřila na spjatost respondentů s územními celky různé hierarchické úrovně. Bylo zvoleno celkem 7 možností, jak v rámci České republiky, tak v rámci Evropy. Člověk totiž nemusí cítit spjatost pouze se svou zemí, ale může se také jednat o spjatost a kladný vztah například k Evropské unii, jako geografickému celku nebo Evropě atd. Roubal (2003) to popisuje jako třetí rovinu

územní identifikace, která se vyznačuje spjatostí s územím státu, nebo i s většími územními celky. Z těchto 7 variant měl respondent za úkol vybrat 3, které jsou mu nejbližší a seřadit je sestupně podle míry sounáležitosti. Výsledky odpovědí u této otázky byly hodnoceny bodově. Celek uvedený na první pozici dostal vždy 3 body, na druhé 2 body a na třetí pozici 1 bod. Dle součtu těchto bodů byl určen celek, se kterým se obyvatelé mikroregionu cítí nejvíce spjati a naopak, se kterým nejméně. Výsledky tohoto hodnocení byly analyzovány pro celý soubor respondentů, ale také pro jednotlivé kategorie.

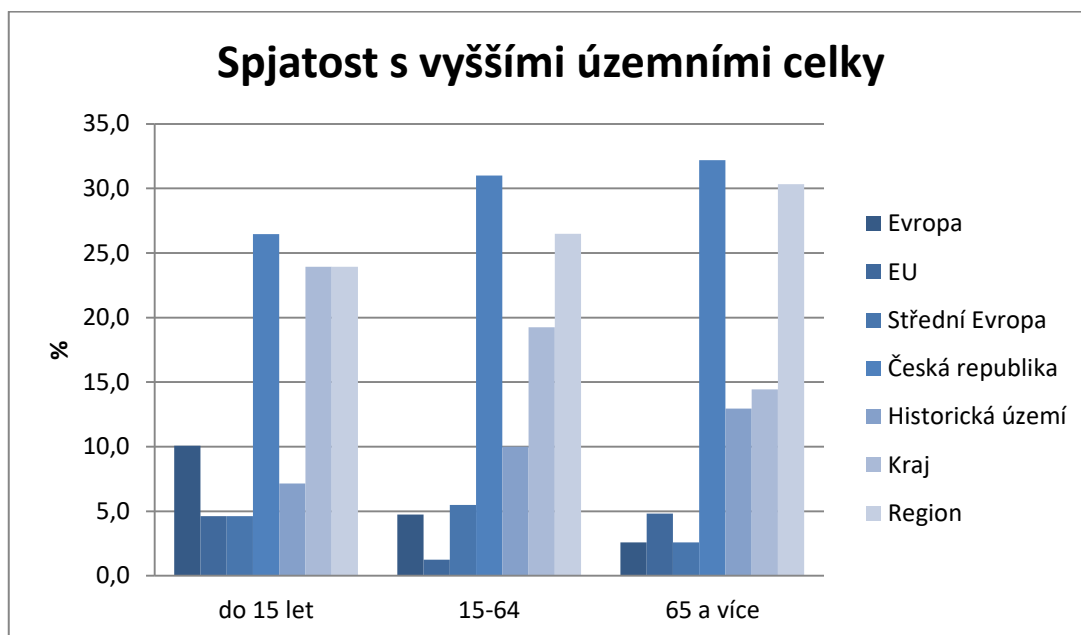
Graf č. 8: Spjatost obyvatel mikroregionu s územními celky různého měřítka

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky při srovnání všech respondentů vykazují podobná data jako šetření provedená v rámci jiných prací na obdobné téma. Největší spjatost a sounáležitost cítí dotazovaní s Českou republikou, za níž následuje region, tedy místo, kde bydlí a předpokládá se, že k němu mají vybudovaný vztah. Lokální/regionální identita zde koresponduje s národní, kdy jsou zde jen nepatrné rozdíly. Poměrně silnou pozici zde má kraj Vysočina na třetím místě. Opět nejsilnější zastoupení a největší podíl hlasů získal u kategorie „do 15 let“, což opět potvrzuje hypotézu č. 2.

Graf č. 9: Spjatost obyvatel mikroregionu s územními celky různého měřítka dle věkových kategorií

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání dat dle věkových kategorií naplňuje předpoklady a potvrzuje stanovené hypotézy. Nejvyšší spjatost s krajem Vysočina byla zjištěna u kategorie „do 15 let“. S rostoucím věkem spjatost klesá, rozdíl mezi nejmladší a nejstarší kategorií je téměř 10 %. Stejný trend lze zaznamenat i u územního celku Evropy. Naopak Evropská unie má u těchto dvou kategorií sice malý, ale téměř stejný podíl hlasů. Nejvyšší spjatost cítí respondenti všech věkových kategorií s Českou republikou. Můžeme tedy hovořit o silné národní identitě regionu, která s rostoucím věkem stoupá. Silnou národní identitu můžeme pozorovat u více evropských zemí, na což poukázaly například Vlachová, Řeháková (2004), kde v průzkumu národní identity 11 evropských zemí spjatost s národem (zemí) byla nejsilnější. Ovšem v případě Německa, Norska i České republiky tvoří konkurenci silné národní identitě identita regionální. Obě tato tvrzení vyplývají i z šetření provedeného v rámci této bakalářské práce. Ačkoliv mnoho respondentů zvažuje region i kraj Vysočina opustit (viz podkapitola 6.5), tak zde vládne silná spjatost s regionem, která nám opět s rostoucím věkem stoupá. Lze to přičíst délce života v regionu, kdy starší lidé zde pravděpodobně žijí déle a váže je k regionu mnohem více životních událostí, vzpomínek a míst. Hypotézu č. 1 zde potvrzuje fakt, že s rostoucím věkem nám roste i míra sounáležitosti s historickým územím Moravy.

U kategorie „65 a více“ je spjatost s tímto územním celkem téměř o polovinu větší než v případě kategorie do 15 let.

6.5. Migrace

V rámci dotazníkového šetření byli respondenti tázáni, zda uvažují někdy o tom, že by se přestěhovali. V případě kladné odpovědi byli požádáni o uvedení důvodu a také dotázáni, v rámci jaké územní jednotky by se stěhovali. Šlo by pouze o stěhování v rámci mikroregionu, v rámci kraje Vysočina, mimo kraj nebo dokonce mimo Českou republiku? Analýza dat z odpovědí na tuto otázku vypovídá mnoho o regionální identitě obyvatel a spjatosti s územím. Cítíme-li se spjati s obcí/regionem, kde žijeme, je náchylnost k migraci menší než v případě, kdy uvažujeme o přestěhování se.

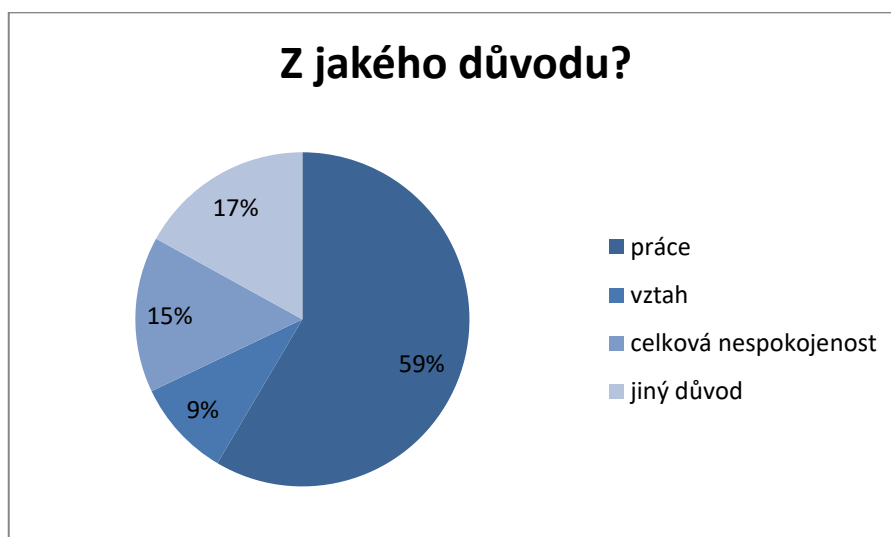
Graf č. 10: Graf odpovědí na otázku: „Uvažujete někdy o přestěhování se?“

Zdroj: vlastní zpracování

V případě analýzy dat v rámci všech respondentů bylo zjištěno, že 36 % všech dotazovaných uvažuje o stěhování. Jinam v rámci mikroregionu Jemnice by se přestěhovali pouze 4 dotazovaní (tj. zhruba 2,7 %). Více než 50% z těch, kteří by se rádi přestěhovali, uvedlo, že by to bylo mimo kraj Vysočina, a lehce přes 28 % respondentů by se odstěhovalo jinam v rámci kraje Vysočina. Lze tedy konstatovat, že mikroregion není pro ty, kteří plánují přestěhovat se, příliš lukrativní. Ovšem zároveň lze říci, že pro ně není lukrativní kraj Vysočina celkově.

Graf č. 11: Graf odpovědí na otázku: „Z jakého důvodu uvažujete o stěhování?“

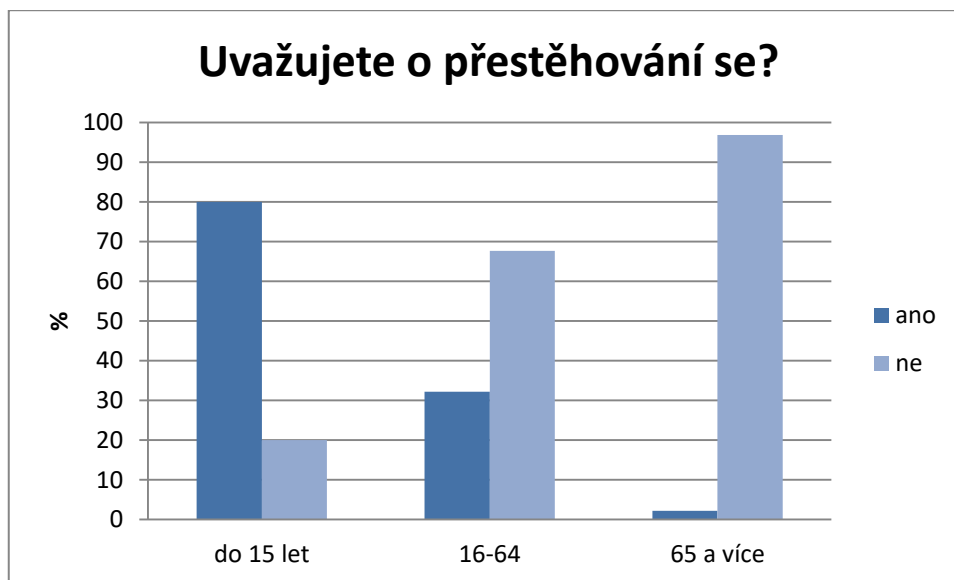

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu lze vyčíst, že 59 % respondentů uvažujících o stěhování by se přestěhovalo z pracovních důvodů. V mikroregionu Jemnice totiž nepůsobí žádný významnější zaměstnavatel. Naopak firmy, které zde působí, snižují počty zaměstnanců nebo jsou podniky zavírány. Celkově je kraj Vysočina spíše zemědělskou oblastí České republiky a absence velkých průmyslových podniků, pokud pomineme např. jihlavský Bosch, je zde citelná. Z hlediska zaměstnání není tento region tedy příliš atraktivní. Respondenti pak také podle toho odpovídali, že by se stěhovali za prací mimo kraj Vysočina. Jako druhý nejčastější důvod byla uvedena celková nespokojenost s regionem, kdy 15 % respondentů by se odstěhovalo nejen mimo region, ale mimo kraj Vysočina. Objevilo se i několik odpovědí, kdy respondenti zvažují stěhování mimo Českou republiku. Jejich nespokojenost tedy není spjata pouze s regionem, ale patrně se situací v celé České republice. U možnosti „jiný důvod“ byl ponechán prostor pro uvedení příčiny stěhování. Ve většině případů byla jako důvod uvedena absence většího města, stěhování za vzděláním nebo cestování. Zřídka se objevila i možnost migrace za partnerem/partnerkou. Pokud bychom srovnali odpovědi dle vzdělání respondentů, tak nejvíce těch, kteří by se rádi odstěhovali, se nachází v kategorii zatím bez vzdělání (80 %), kterou tvoří mladá generace do 15 let. Poté s výrazným odstupem následuje kategorie respondentů s vysokoškolským vzděláním (31,3 %). S klesajícím vzděláním dále klesá i podíl těch, kteří by se odstěhovali. Lze tedy říci, že pro vysokoškolsky vzdělané lidi není region atraktivním. Jak už bylo řečeno, je to dáno především

nedostatkem pracovních příležitostí. Právě 60 % z vysokoškolsky vzdělaných uvažuje o stěhování za prací.

Graf č. 12: Srovnání odpovědí na otázku: „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle věkových kategorií

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrná náchylnost k migraci především u mladé generace do 15 let. V rámci této kategorie uvažuje o přestěhování až 80 % respondentů. Touto problematikou se zabýval Zich (2007 cit. v Peter 2013). Ten ve své práci tvrdí, že slábnoucí vazby na region, skupiny a lokality jsou dnes běžné, přičemž je tento trend pozorován hlavně u mladších lidí. Mladí lidé mají mnoho možností v oblasti cestování, vzdělání v zahraničí i v rámci České republiky a jsou proto často vázáni na mnoho míst, ale intenzita jejich vztahu k místu není tak silná.

Do jiné obce mikroregionu by se odstěhoval pouze jeden respondent kategorie „do 15 let“. Zbývají uvažují o stěhování jinam v kraji Vysočina, ale největší podíl respondentů této kategorie by mířil mimo kraj Vysočina. Opět se tedy potvrzuje, že nejen region, ale kraj Vysočina celkově není pro mladé lidi atraktivním, jak z hlediska pracovních příležitostí, tak z hlediska množství a kvality služeb. Na škodu je i absence většího města v blízkosti regionu. Je tedy nezbytné zapracovat na image regionu a především jeho jádra (město Jemnice). Vzhledem k velikosti regionu i okolních větších měst však bude region stále málo atraktivním pro mladé, které bude stále více přitahovat komfort nabízený velkými městy a jejich blízkým okolím.

S rostoucím věkem přirozeně slábnou úvahy o stěhování. Ve druhé věkové kategorii je podíl záporných odpovědí již větší. Kladně odpovídali opět především lidé mladší. Hlavním důvodem byla, stejně jako v předchozím případě, práce a shodně na tom byly odpovědi vztah a celková nespokojenost s místem bydliště. Nepříznivým ukazatelem nejen pro region, ale celý kraj Vysočina, je skutečnost, že většina respondentů by ráda odešla z kraje Vysočina. Lidé nad 65 let již o stěhování prakticky vůbec neuvažují. Kladná odpověď zde byla pouze jedna a jako důvod respondent uvedl, že by se rád odstěhoval do většího města. Zde to lze odůvodnit lepší dostupností služeb. Nicméně v takovém počtu je jedna kladná odpověď téměř zanedbatelná.

6.6. Vztah k městům v blízkosti mikroregionu

Otázka číslo 13 má za úkol nastínit vztah obyvatel mikroregionu k nejbližším městům. Zvoleno bylo město Moravské Budějovice, které je centrem SO ORP, kam spadá i mikroregion Jemnice. Dále bylo vybráno město Dačice, které obklopuje mikroregion ze západu a je rovněž centrem SO ORP a také nelze opomenout krajské město Jihlava. Každé ze zvolených měst měli respondenti za úkol ohodnotit známkou 1-5, kdy 1 je nejlepší a 5 nejhorší. Jelikož mikroregion Jemnice nedisponuje žádnou střední školou, tak právě Dačice a Moravské Budějovice jsou centry, která nabízí možnost středoškolského vzdělání, kdy v obou městech je gymnázium, střední odborná škola a učiliště. Většina žáků jemnické základní školy tak po ukončení povinné školní docházky odchází většinou do jednoho z těchto měst za dalším vzděláním. Dačice navíc nabízí i pracovní pozice, a to především technického zaměření. Je zde tedy silná dojížděka za prací. Jihlava byla zvolena s ohledem na to, že je centrem kraje, ve kterém se mikroregion nachází. Nabízí mnoho služeb a vyžití.

Srovnáno bylo hodnocení měst v rámci všech dotazovaných, dle věku a také dle vzdělání. V celkovém hodnocení dopadly nejlépe Moravské Budějovice 2,13, poté Dačice 2,23 a nejhůře dopadla Jihlava se známkou 2,54. Nicméně rozdíly zde nejsou nijak výrazné, zvláště mezi Moravskými Budějovicemi a Dačicemi. Mnohem výraznější rozdíly vznikly při srovnání věkových kategorií (viz tabulka č. 5).

Tabulka č. 5: Hodnocení měst dle věkových kategorií

	Dačice	Moravské Budějovice	Jihlava
do 15 let	2,53	2,48	1,95
16-64	2,24	2,15	2,69
65 a více	1,98	1,82	2,84

Zdroj: vlastní zpracování

Dle věkových kategorií se nám opět potvrzuje trend, kdy mladí lidé mají lepší vztah k větším městům. V tomto případě se jedná o krajské město Jihlava. To dopadlo v rámci kategorie „do 15 let“ nejlépe a téměř o stupeň si s rostoucím věkem pohoršilo. Kladné hodnocení u mladé generace lze opět přičítat nabídce služeb a možností vyžití, které je pro tuto generaci zřejmě stěžejním faktorem. Města Moravské Budějovice a Dačice dopadla nejhůře právě u kategorie „do 15 let“. Naopak s rostoucím věkem se hodnocení lepší. Celkově nejlépe dopadlo město Moravské Budějovice. Lze to zdůvodnit administrativní příslušností mikroregionu k tomuto městu. Naopak nejhůře dopadla Jihlava, kdy vzdálenost je pravděpodobně rozhodujícím faktorem tohoto hodnocení.

Tabulka č. 6: Hodnocení měst dle dosaženého vzdělání

	Dačice	Moravské Budějovice	Jihlava
Žádné	2,53	2,48	1,95
Základní	2,36	1,43	2,57
vyučen/a	1,96	2,2	3,08
SŠ s maturitou	2,1	2,31	2,47
Vysokoškolské	2,22	1,75	2,91
Průměr	2,23	2,03	2,60

Zdroj: vlastní zpracování

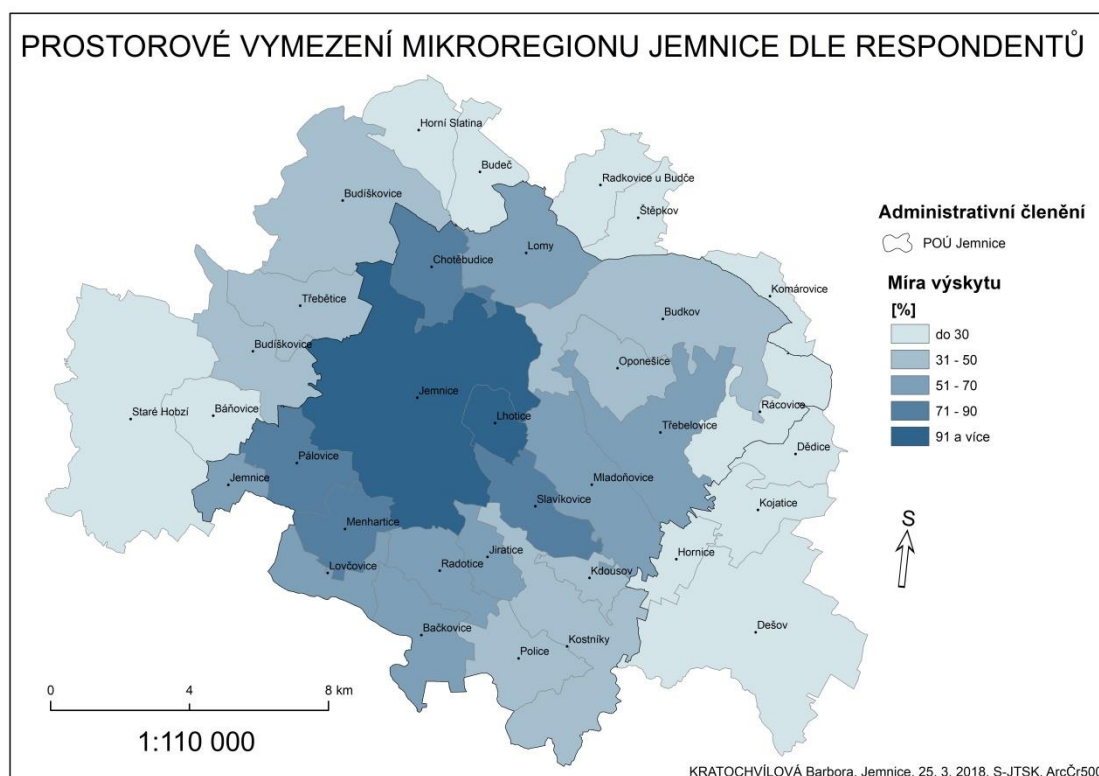
Dle dosaženého vzdělání se nám celkové výsledky nijak nezměnily. Je nutné podotknout, že v tomto případě nám kategorie „zatím bez vzdělání“ kopíruje věkovou kategorii „do 15 let“. Dačice mají velmi dobré hodnocení u respondentů, kteří jsou vyučeni nebo mají ukončeno středoškolské vzdělání s maturitou. Zde lze předpokládat kladné hodnocení vzhledem k pracovním příležitostem, v Dačicích především technického směru, kdy lidé s výučním listem či maturitou technického zaměření zde

mají dobré uplatnění po škole. Nachází se zde i střední škola a střední odborné učiliště, které nabízí obory právě k pozdějšímu uplatnění ve zdejších podnicích.

6.7. Vymezení území mikroregionu dle zakreslení respondentů

V rámci dotazníkového šetření byla 14. otázkou mapa, do které měli respondenti zakreslit, jak si představují prostorové vymezení mikroregionu Jemnice. Ohraničení regionu vzniká na základě kvality vztahu společnosti a krajiny, respektive pocitem sounáležitosti (Chromý 2014). V mapě bylo znázorněno zájmové území POÚ Jemnice a několik okolních obcí, které sousedí s mikroregionem. Několik dotazníků muselo být vyřazeno z důvodu nezakreslení nebo chybného zakreslení. Ze 147 dotazníků proto bylo k analýze této otázky využito pouze 125. Také musíme počítat s tím, že hranice regionu, které obyvatelé vymezují na základě sebeidentifikace, bývají značně volné a nelze stanovit jasně danou linii (Chromý, Semian, Kučera 2014).

Obrázek č. 4: Prostorové vymezení mikroregionu Jemnice dle respondentů

Zájmové území tvoří celkem 19 obcí, které spadají pod POÚ Jemnice. Přidány byly obce sousedící s mikroregionem (Budeč, Horní Slatina, Budiškovice, Třebětice,

Báňovice, Staré Hobzí, Dešov, Hornice, Kojatice, Dědice, Komárovice, Štěpkov a Radkovice).

Z mapy je patrné, že jádrem celého regionu je samotné město Jemnice, které zajišťuje služby a potřeby nejbližšího okolí. Společně s obcí Jemnice ještě respondenti ve více jak 91 % uvedli obec Lhotice, která leží v těsné blízkosti jádra regionu. V druhé kategorii se objevily sousední obce vymezeného jádra, jako jsou Pálovice, Menhartice, Slavíkovice a Chotěbudice. Jedná se o malé obce, pro které je Jemnice nejbližším centrem v okolí, tudíž zde lze předpokládat dojížděku do zaměstnání nebo také do školy. Třetí kategorie je tvořena 7 obcemi (Lovčovice, Bačkovice, Radotice, Jiratice, Mladoňovice, Třebelovice a Lomy). Tyto obce tvoří spádovou oblast Jemnice. Město Jemnice dokáže uspokojit základní služby a potřeby obyvatel těchto obcí. Se vzdáleností obcí klesá i míra spjatosti s celým regionem. Čtvrtou kategorií tvoří obce od Jemnice vzdálenější a intenzita vztahů již není na tak vysoké úrovni. Ve čtvrté kategorii se objevuje i několik obcí mimo zájmové území POÚ Jemnice, především pak ty, které spadají pod SO ORP Dačice. Poslední kategorii, kdy obce zakreslilo do mapy maximálně 30 % respondentů, tvoří obce, které náleží do POÚ/SO ORP Moravské Budějovice nebo POÚ/SO ORP Dačice. Jedinou výjimku tvoří obec Rácovice. Je to dáno především polohou obce. Nachází se na hlavním silničním tahu z Jemnice na Moravské Budějovice, přičemž vzdálenost z Rácovic do obou těchto středisek je zhruba stejná, tudíž se dá předpokládat náklonost k Moravským Budějovicím, které jsou větším městem, nabízí více služeb a možností jak pracovních, tak i z hlediska vzdělání.

7. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, do jaké míry jsou obyvatelé mikroregionu Jemnice se svým regionem spjati, na kolik se liší míra regionální identity mezi mladou generací do 15 let a generací 65 a více. Poloha mikroregionu na pomezí dvou historických zemí a na rozhraní tří krajů ukázala spjatost s různými územními celky. Práce je dělena do 2 hlavních částí. Nejprve je problematika diskutována s literaturou. Jako stěžejní byly vymezeny pojmy region, percepce geografického prostoru a regionální identita. Druhá část práce se zabývá analýzou dat získaných při dotazníkovém šetření, které proběhlo v lednu a únoru 2018 v rámci mikroregionu.

Při analýze výsledků dotazníkového šetření se prokázala silná míra národní identity, která je pozorována i v rámci jiných prací a výzkumů zabývajících se regionální/národní identitou. Silné zastoupení měla také regionální/lokální identita, která té národní konkuruje. Hojně zastoupení mezi odpověďmi měl i kraj Vysočina a to především u mladších věkových kategorií. U věkové kategorie „do 15 let“ je sounáležitost s krajem Vysočina téměř totožná jako s regionem. Tudíž můžeme říci, že u mladé generace (věková kategorie do 15 let) je silná vazba na kraj Vysočina, která je rovná intenzitě spjatosti s regionem. Projevila se také spjatost mladší generace s Evropou, kdy může hrát roli fakt, že v této věkové kategorii bylo několik respondentů uvažujících o stěhování mimo Českou republiku a mnoho z nich uvedlo jako důvod stěhování touhu cestovat. Většina obyvatel mikroregionu se cítí být obyvatelem kraje Vysočina a cítí s tímto územím největší spjatost. Rozdílné výsledky však vykazují různé věkové kategorie. Zatímco u té nejmladší (do 15 let) je na tom nejlépe Vysočina a nejméně se objevilo těch, kteří se považují za Moravany, tak s rostoucím věkem se toto pořadí mění. Se stoupajícím věkem především přibývá těch, kteří se považují za Moravany. Při srovnání kategorií „do 15 let“ a „65 a více“ to je téměř 20% rozdíl. Tudíž se zde potvrdily obě hypotézy, které byly v této práci stanoveny. Jednak sounáležitost věkové kategorie „do 15 let“ s Vysočinou a také spjatost starší generace s Moravou, která již u mladší generace není tolik v povědomí. Zatímco jako obyvatele kraje Vysočina se cítilo zhruba 40 % respondentů do 15 let, tak obec za náležící do kraje Vysočina označil téměř dvojnásobek respondentů této věkové kategorie. Vysočina dominovala, i když ne tak mnoho, i u věkové kategorie „16-64 let“, zatímco u obyvatel „65 a více“ opět, tentokrát však s malým rozdílem, byla uvedena nejčastěji Morava, čímž byly znovu potvrzeny obě hypotézy. Nedílnou součástí regionální identity je také patriotismus. Až

83 % obyvatel mikroregionu se považuje za patrioty a s rostoucím věkem patriotů přibývá. Starší lidé jsou mnohem více hrdí na region, odkud pochází a cítí s ním větší sounáležitost. Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že 36 % obyvatel uvažuje o stěhování. Lukrativní ale pro ně není mikroregion ani kraj Vysočina. Celých 50 % dotazovaných by kraj Vysočina opustila. Jedná se především o respondenty do 15 let, pro které není mikroregion příliš lákavý. Druhou skupinou, která nejčastěji uvedla, že o stěhování uvažuje, jsou vysokoškolsky vzdělaní občané. V rámci dotazníku měli také respondenti vymezit region dle jejich představ. Přírozeným jádrem regionu se stala Jemnice s nejbližší obcí Lhotice. S rostoucí vzdáleností obcí od jádra klesá i míra výskytu jednotlivých obcí zakreslených do mapy v dotazníku.

Shrneme-li výše uvedené závěry, lze konstatovat vysokou míru regionální identity u starších obyvatel mikroregionu, která s věkem klesá. Region není příliš atraktivní z hlediska turistického ruchu, čemuž přitěžuje i fakt, že okolní města jsou z tohoto hlediska mnohem více atraktivní. Není zde tedy tak silný symbol, který by utvářel lepší image regionu. Absence většího města v blízkosti a nepříliš dobré pracovní příležitosti v regionu jsou také důvodem, proč mladí a vysokoškolsky vzdělaní lidé neshledávají tento region lukrativním a je tak vysoké procento těch, kteří uvažují o stěhování, tím pádem i méně těch, kteří se cítí být s tímto regionem spjati.

8. Literatura

Knižní zdroje:

HEJNOVÁ, J. (2007): Formování mikroregionální identity Východních Krkonoš na příkladu obce Horní Maršov. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 88 s.

HEŘMANOVÁ, E., CHORMÝ, P. a kol. (2009): Kulturní regiony a geografie kultury. ASPI a. s., Praha, 348 s.

CHROMÝ, P. (2003): Formování regionální identity: nezbytná součást geografických výzkumů. In: Jančák, V., Chromý, P., Marada, M. (eds.): Geografie na cestách poznání. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF Univerzity Karlovy. Praha, s. 163-178.

CHROMÝ, P. (2008): Regiony v proměnách času a prostoru. Úvod o metodických přístupech nové regionální geografie. *Miscellanea Geographica*. č. 14, str. 57-64.

CHROMÝ, P., SEMIAN, M., KUČERA, Z. (2014): Regionální vědomí a regionální identita v Česku: případová studie Českého ráje. *Geografie*, 119, č. 3, s. 259-277.

IRA, V., MICHÁLEK, A., PODOLÁK, P. (2005): Kvalita života a jej regionálna diferenciacia v Slovenskej republike. *Životné prostredie: revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia*, s. 291-294.

JEŽEK, J. (2008): Regiony- jejich typologie a význam. In: Wokoun, R.: *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Linde, Praha, s. 282-287.

KLAPKA, P., TONEV, P. (2008): Regiony a regionalizace. In: Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. a kol.: *Ekonomická a sociální geografie*. Aleš Čeněk, Plzeň, s. 371-397.

KULHÁNEK, M. (2010): Regionální identita obyvatel Ostrovska. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 92 s.

NEKUDA, V. (1997): Moravskobudějovicko Jemnicko. Muzejní a vlastivědná společnost v Brně. 864 s.

OSOBA, P. (2008): Regionální identita obyvatelstva v česko-polském pohraničí: příklad Broumova. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 108 s.

PAASI, A. (2003): Region and place: regional identity in question. In: Progress in Human Geography, 27, č. 4, s. 475-485.

PAASI, A. (1986): The Institutionalization of Regions: a Theoretical Framework for Understanding the Emergence of Regions and the Constitution of Regional Identity. Fennia, 164, č. 1, s. 105–146.

PETER, D. (2011): Regionální identita obyvatelstva žijícího na pomezí dvou kulturně-historických regionů. Bakalářská práce. Katedra geografie PřF UP, Olomouc, 58 s.

PETER, D. (2013): Současná podoba územní identity obyvatel správního obvodu ORP Frýdlant nad Ostravicí. Diplomová práce. Katedra geografie PřF UP, Olomouc, 99 s.

RAAGMAA, G. (2002): Regional Identity in Regional Development and Planning. In: European Planning Studies, 10, č. 1, s. 55-76.

RŮŽKOVÁ, J., ŠKRABAL, J. (2006): Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005 II. díl. Praha: Český statistický úřad, 623 s.

SIWEK, T., BOGODOVÁ, K. (2007): České kulturně – historické regiony ve vdomí svých obyvatel. Sociologický časopis, 43, č. 4, s. 1039 – 1053.

SIWEK, T. (2011): Percepce geografického prostoru. Česká geografická společnost, Praha, 164 s.

VLACHOVÁ, K., ŘEHÁKOVÁ, B. (2004): Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě. Sociologický časopis, 40, č. 4, s. 489 – 508.

WOKOUN, R. (2008): Teorie regionu. In: Kolektiv autorů: Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Aleš Čeněk, Plzeň, s. 63-71.

Internetové zdroje:

Barchan (2016): Historie a současnost slavnosti, <https://barchan.cz/o-nas.html> (1. 4. 2018).

ČSÚ (2017): Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2017, <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017> (12. 10. 2017).

Informační centrum Jemnice (2014a): Historie města, <http://www.tic.jemnice.cz/cs/historie-mesta.html> (1. 4. 2018).

Informační centrum Jemnice (2014b): Památky, <http://www.tic.jemnice.cz/cs/pamatky.html?start=7> (1. 4. 2018).

Integrovaný portál MPSV (2018): Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska, <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem> (16. 3. 2018).

ROUBAL, O. (2003): Když se řekne identita... Regionální identita (III. část). www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=149&lst=103 (19. 9. 2017).

9. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A PŘÍLOH

Obrázek č. 1: Dimenze regionální identity.....	18
Obrázek č. 2: Vymezení zájmového území.....	24
Obrázek č. 3: příslušnost obcí zájmového území v roce 1951.....	25
Obrázek č. 4: Prostorové vymezení mikroregionu Jemnice dle respondentů.....	44
Tabulka č. 1: Respondenti dle pohlaví.....	27
Tabulka č. 2: Respondenti dle věku.....	27
Tabulka č. 3: Respondenti dle vzdělání.....	28
Tabulka č. 4: Respondenti dle toho, jak dlouho v obci žijí.....	28
Tabulka č. 5: Hodnocení měst dle věkových kategorií.....	43
Tabulka č. 6: Hodnocení měst dle dosaženého vzdělání.....	46
Graf č. 1: Graf odpovědí na otázku „Považujete obec, ve které žijete za:“.....	29
Graf č. 2: Srovnání odpovědí na otázku „Považujete obec, ve které žijete za:“ v rámci věkových kategorií.....	30
Graf č. 3: Graf odpovědí na otázku „Považujete se za:“.....	32
Graf č. 4: Srovnání odpovědí na otázku „Považujete se za:“ v rámci věkových kategorií.....	33
Graf č. 5: Graf odpovědí na otázku „Považujete se za patriota?“.....	34
Graf č. 6: Srovnání odpovědí na otázku „Považujete se za patriota?“ dle toho, jak dlouho obyvatelé v obci žijí.....	35
Graf č. 7: Srovnání odpovědí na otázku „Považujete se za patriota?“ dle věkových kategorií.....	36
Graf č. 8: Spjatost obyvatel s územními celky různého měřítka	37
Graf č. 9: Spjatost obyvatel mikroregionu s územními celky různého měřítka dle věkových kategorií.....	38
Graf č. 10: Graf odpovědí na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“.....	39
Graf č. 11: Graf odpovědí na otázku „Z jakého důvodu uvažujete o stěhování?“.....	40
Graf č. 12: Srovnání odpovědí na otázku: „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle věkových kategorií.....	41
Příloha č. 1: Dotazník	
Příloha č. 2: Odpovědi na otázku „ Považujete obec za:“ dle věkových kategorií	
Příloha č. 3: Odpovědi na otázku „Považujete obec za:“ dle vzdělání respondentů	

- Příloha č. 4:** Odpovědi na otázku „Považujete obec za:“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci
- Příloha č. 5:** Odpovědi na otázku „Považujete se za:“ dle věkových kategorií
- Příloha č. 6:** Odpovědi na otázku „Považujete se za:“ dle vzdělání respondentů
- Příloha č. 7:** Odpovědi na otázku „Považujete se za:“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci
- Příloha č. 8:** Odpovědi na otázku „Cítíte se být patriotem?“ dle věkových kategorií
- Příloha č. 9:** Odpovědi na otázku „Cítíte se být patriotem?“ dle vzdělání respondentů
- Příloha č. 10:** Odpovědi na otázku „Cítíte se být patriotem?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci
- Příloha č. 11:** Spjatost s územními celky dle věkových kategorií
- Příloha č. 12:** Spjatost s územními celky dle vzdělání respondentů
- Příloha č. 13:** Spjatost s územními celky dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci
- Příloha č. 14:** Odpovědi na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle věkových kategorií
- Příloha č. 15:** Odpovědi na otázku „Z jakého důvodu?“ dle věkových kategorií
- Příloha č. 16:** Odpovědi na otázku „Kam byste se stěhovali?“ dle věkových kategorií
- Příloha č. 17:** Odpovědi na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle vzdělání respondentů
- Příloha č. 18:** Odpovědi na otázku „Z jakého důvodu?“ dle vzdělání respondentů
- Příloha č. 19:** Odpovědi na otázku „Kam byste se stěhovali?“ dle vzdělání respondentů
- Příloha č. 20:** Odpovědi na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci
- Příloha č. 21:** Odpovědi na otázku „Z jakého důvodu?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci
- Příloha č. 22:** Odpovědi na otázku „Kam byste se stěhovali?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

10. Přílohy

Příloha č. 1:

Regionální identita obyvatel mikroregionu Jemnice

Vážená paní/vážený pane,

jsem studentkou Jihočeské univerzity a ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce. Vaším úkolem je odpovědět na několik otázek. U většiny otázek jsou uvedeny možnosti a Vás prosím o označení té, která nejlépe vystihuje Váš názor. Dotazník je zcela anonymní.

Mnohokrát děkuji za Vaši ochotu a čas

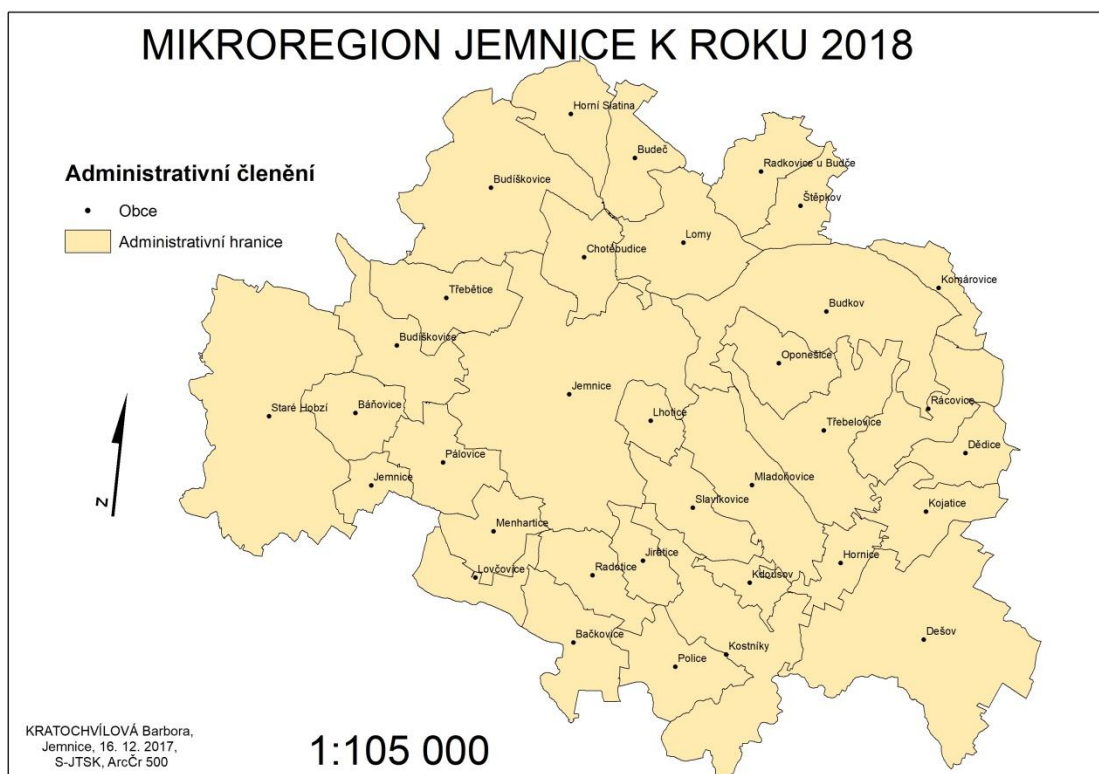
Barbora Kratochvílová, studentka 3. ročníku bakalářského studia, obor Geografie pro veřejnou správu

Kontaktní osoby: doc. RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D., e-mail: kraft@pf.jcu.cz

Barbora Kratochvílová, e-mail: kratob01@pf.jcu.cz

1. Místo bydliště respondenta: _____
2. Věk: _____
3. Pohlaví:
A. žena B. muž
4. Dosažené vzdělání:
A. žádné B. základní C. střední bez maturity/vyučen
D. střední s maturitou E. vysokoškolské
5. Jak dlouho v obci žijete?
A. od narození B. větší část života C. kratší část života D. krátce
6. Považujete se za:
A. Čecha B. Moravana C. obyvatele kraje Vysočina
7. Považujete obec, ve které žijete za:
A. českou B. moravskou C. Vysočina
8. Vyberte z variant 3 geografické oblasti a seřad'te sestupně podle míry, do jaké se s nimi cítíte být spjati:
A. Evropa B. EU C. Střední Evropa D. Česká republika
E. země (Čechy, Morava, Slezsko) F. kraj (Vysočina) G. Region (region Jemnice)
1. _____ 2. _____ 3. _____
9. Cítíte se být patriotem? (tzn., jste-li hrdí na region, ve kterém žijete)
A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne E. nehraje roli
10. Do jaké míry jsou pro Vás důležité tradice?
A. velmi důležité B. důležité C. málo důležité D. bezvýznamné
11. Dodržujete nějaké tradice?
A. určitě ano B. spíše ano C. spíše ne D. určitě ne
Pokud ano, uveď'te
jaké _____

12. Uvažujete někdy o přestěhování se?
 A. ano B. ne
 Pokud ano, uveďte příčinu: Pokud ano uveďte kam:
 a) práce a) jinam v rámci
 mikroregionu b) jinam v rámci kraje
 b) vztah c) mimo kraj Vysočina
 Vysočina d) mimo ČR
 c) celková nespokojenost s místem bydliště
 d) jiný důvod: _____
13. Na stupnici od 1 do 5 (1 nejlepší - 5 nejhorší) charakterizujte Váš vztah k uvedeným městům:
 A. Dačice _____ B. Moravské Budějovice _____ C. Jihlava _____
14. V mapě vyznačte, prosím, Vaši představu o prostorovém vymezení mikroregionu Jemnice

Příloha č. 2: Odpovědi na otázku „Považujete obec za:“ dle věkových kategorií

Obec, ve které žijete považujete za:	českou	%	moravskou	%	Vysočina	%
do 15	5	12,5	7	17,5	28	70,0
16-64	14	22,5	14	22,5	34	54,7
65 a více	4	8,8	21	46,2	20	44,0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 3: Odpovědi na otázku „Považujete obec za:“ dle vzdělání respondentů

Obec, ve které žijete považujete za:	českou	%	moravskou	%	Vysočina	%
žádné	5	12,5	7	17,5	28	70,0
základní	3	21,4	5	35,7	6	42,8
vyučen/a	6	24,0	9	36,0	10	40,0
SŠ s maturitou	5	13,9	11	30,6	20	55,6
vysokoškolské	4	12,5	10	31,3	18	56,3

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 4: Odpovědi na otázku „Považujete obec za:“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Obec, ve které žijete považujete za:	českou	%	moravskou	%	Vysočina	%
od narození	13	18,1	19	26,4	40	55,6
větší část života	7	11,7	16	26,7	37	61,8
kratší část života	1	8,3	7	58,3	4	33,3
Krátce	2	66,7	x	x	1	33,3

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 5: Odpovědi na otázku „Považujete se za:“ dle věkových kategorií

Považujete se za:	Čecha	%	Moravana	%	Vysočina	%
do 15 let	14	35,0	10	25,0	16	40,0
16-64	11	17,7	21	33,8	30	48,3
65 a více	9	19,8	20	44,0	16	35,2

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 6: Odpovědi na otázku „Považujete se za:“ dle vzdělání respondentů

Považujete se za:	Čecha	%	Moravana	%	Vysočina	%
Žádné	14	35,0	10	25,0	16	40,0
základní	2	14,3	6	42,8	6	42,8
vyučen/a	6	24,0	9	36,0	10	40,0
SŠ s maturitou	6	16,7	16	44,5	14	38,9
vysokoškolské	6	9,4	10	31,3	16	50,1

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 7: Odpovědi na otázku „Považujete se za:“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Považujete se za:	Čecha	%	Moravana	%	Vysočina	%
od narození	15	20,9	25	34,8	32	44,5
větší část života	14	23,4	18	30,1	28	46,8
kratší část života	2	16,7	8	66,6	2	16,7
Krátce	3	100,0	x	x	x	x

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 8: Odpovědi na otázku „Cítíte se být patriotem?“ dle věkových kategorií

Cítíte se být patriotem?	určitě ano	%	spíše ano	%	spíše ne	%	určitě ne	%	nehraje roli	%
do 15 let	7	17,5	20	50,0	6	15,0	2	5,0	5	12,5
16-64	19	30,6	33	53,1	6	9,7	x	x	4	6,4
65 a více	17	37,4	24	52,8	1	2,2	x	x	3	6,6

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 9: Odpovědi na otázku „Cítíte se být patriotem?“ dle vzdělání respondentů

Cítíte se být patriotem?	určitě ano	%	spíše ano	%	spíše ne	%	určitě ne	%	nehraje roli	%
žádné	7	17,5	20	50,0	6	15,0	2	5,0	5	12,5
základní	4	28,6	9	64,3	x	x	x	x	1	7,1
vyučen/a	5	20,0	15	60,0	3	12,0	x	x	2	8,0
SŠ s maturitou	18	50,0	16	44,5	1	2,8	x	x	1	2,8
vysokoškolské	8	25,0	18	56,3	3	9,4	x	x	3	9,4

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 10: Odpovědi na otázku „Cítíte se být patriotem?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Cítíte se být patriotem?	určitě ano	%	spíše ano	%	spíše ne	%	určitě ne	%	nehraje roli	%
od narození	20	27,8	40	55,6	3	4,2	1	1,4	8	11,1
větší část života	14	23,4	36	60,1	5	8,4	1	1,7	4	6,7
kratší část života	7	58,3	2	16,7	2	16,7	x	x	1	8,3
krátce	1	33,3	1	33,3	1	33,3	x	x	x	x

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 11: Spjatost s územními celky dle věkových kategorií

Spjatost s územními celky	do 15 let	15-64	65 a více
Evropa	24	19	7
EU	11	5	13
Střední Evropa	11	22	7
Česká republika	63	124	87
země (Čechy, Morava..)	17	40	35
kraj (Vysočina)	57	77	39
region (region Jemnice)	57	106	82

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 12: Spjatost s územními celky dle vzdělání respondentů

Spjatost s územními celky	žádné	základní	vyučen	SŠ s maturitou	VŠ
Evropa	24	x	6	6	14
EU	11	3	3	11	1
Stř. Evropa	11	x	6	12	12
Česká republika	63	27	44	53	75
hist. země	17	16	23	28	8
kraj	57	14	22	36	37
region	57	24	46	70	45

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 13: Spjatost s územními celky dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Spjatost s územními celky	od narození	větší část života	kratší část života	krátce
Evropa	29	15	9	6
EU	17	8	1	x
Stř. Evropa	17	17	7	x
Česká republika	134	102	22	4
hist. země	36	39	15	x
kraj	87	64	6	5
region	112	115	12	3

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 14: Odpovědi na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle věkových kategorií

Uvažujete o přestěhování se?	ano	%	ne	%
do 15 let	32	80,0	8	20,0
16-64	20	32,2	42	67,6
65 a více	1	2,2	44	96,8

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 15: Odpovědi na otázku „Z jakého důvodu?“ dle věkových kategorií

Z jakého důvodu?	práce	%	vztah	%	nespokojenost	%	jiné	%
do 15 let	18	56,3	2	6,3	5	15,7	7	21,9
15-64	13	65,0	3	15,0	3	15,0	1	5,0
65 a více	x	x	x	x	x	x	1	1,0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 16: Odpovědi na otázku „Kam byste se stěhovali?“ dle věkových kategorií

Kam?	Jinam v rámci mikroregionu	%	Jinam v rámci kraje Vysočina	%	Mimo kraj Vysočina	%	mimo ČR	%
do 15 let	1	3,1	12	37,6	14	43,8	5	15,7
15-64	3	15,0	3	15,0	12	60,0	2	10,0
65 a více	x	x	x	x	1	100,0	x	x

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 17: Odpovědi na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle vzdělání respondentů

Uvažujete o přestěhování se?	ano	%	ne	%
Žádné	32	80,0	8	20,0
základní	1	7,1	13	92,8
vyučen/a	3	12,0	22	88,0
SŠ s maturitou	7	19,5	29	80,6
vysokoškolské	10	31,3	22	68,9

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 18: Odpovědi na otázku „Z jakého důvodu?“ dle vzdělání respondentů

Z jakého důvodu?	práce	%	vztah	%	nespokojenost	%	jiné	%
žádné	18	56,3	2	6,3	5	15,7	7	21,9
základní	1	100,0	x	x	x	x	x	x
vyučen/a	2	66,7	1	33,3	x	x	x	x
SŠ s maturitou	4	57,1	1	14,3	1	14,3	1	14,3
vysokoškolské	6	60,0	1	10,0	2	20,0	1	10,0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 19: Odpovědi na otázku „Kam byste se stěhovali?“ dle vzdělání respondentů

Kam?	Jinam v rámci mikroregionu	%	Jinam v rámci kraje Vysočina	%	Mimo kraj Vysočina	%	mimo ČR	%
žádné	1	3,1	12	37,6	14	43,8	5	15,7
základní	x	x	x	x	1	100,0	x	x
vyučen/a	x	x	1	33,3	2	66,7	x	x
SŠ s maturitou	3	42,8	1	14,3	2	28,6	1	14,3
vysokoškolské	x	x	1	10,0	8	80,0	1	10,0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 20: Odpovědi na otázku „Uvažujete někdy o přestěhování se?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Uvažujete o přestěhování se?	ano	%	ne	%
od narození	32	44,5	40	55,6
větší část života	13	21,7	59	98,5
kratší část života	6	50,0	6	50,0
krátce	2	66,7	1	33,3

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 21: Odpovědi na otázku „Z jakého důvodu?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Z jakého důvodu?	práce	%	vztah	%	nespokojenost	%	jiné	%
od narození	21	65,7	1	3,1	5	15,7	5	15,7
větší část života	8	61,6	3	23,1	1	7,7	1	7,7
kratší část života	2	33,3	1	16,7	1	16,7	2	33,3
krátce	x	x	x	x	x	x	2	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 22: Odpovědi na otázku „Kam byste se stěhovali?“ dle toho, jak dlouho respondenti žijí v obci

Kam?	Jinam v rámci mikroregionu	%	Jinam v rámci kraje Vysočina	%	Mimo kraj Vysočina	%	mimo ČR	%
od narození	3	9,4	9	28,2	15	47,0	5	15,7
větší část života	x	x	4	30,8	8	61,6	1	7,7
kratší část života	1	16,7	x	x	4	66,6	1	16,7
krátce	x	x	2	100,0	x	x	x	x

Zdroj: vlastní zpracování